



# Schoolgids 2025-2026

Datum vastgesteld vmr: 24 september 2025



Voortgezet Onderwijs  
mavo/vmbo-t • havo • vwo

Met een goede cijferlijst het eindexamen halen is belangrijk, maar in het leven is meer nodig dan wat in de examenprogramma's staat. Weten wat je belangrijk vindt, waar je talenten liggen, waar je je echt voor wil inzetten. En leren om goed met andere mensen om te gaan en samen te kunnen werken. Creatief zijn: zelf oplossingen voor allerlei vraagstukken en uitdagingen kunnen verzinnen. Ook belangrijk is dat je steeds beter zelfstandig en naar eigen inzicht kan handelen. Zodat je later zelfstandig en in vrijheid verantwoordelijkheid kan nemen voor je eigen leven.

De Vrije School Den Haag staat open voor mensen van alle achtergronden en gezindten. De school wil een veilige plek zijn, waar iedereen zich thuis kan voelen. Een school waar alle leerlingen zichzelf kunnen zijn en kunnen ontdekken wie zij zijn. Een school die inspireert en een brede ontwikkeling stimuleert. Het onderwijs wil de leerling aanspreken in het denken, in het gevoel en in hun wilskracht.

In deze schoolgids beschrijven we de achtergronden en de praktijk van het onderwijs op onze school.

Namens alle medewerkers van De Vrije School Den Haag wens ik alle betrokkenen bij onze school een leerzaam en inspirerend schooljaar toe!

Eelke van Dijken  
*rector*



## Inhoud

<b>1. Over De Vrije School .....</b>	<b>5</b>
1 <b>Visie en uitgangspunten.....</b>	<b>5</b>
<b>2. Onderwijsaanbod.....</b>	<b>6</b>
2.1 <b>Periodeonderwijs .....</b>	<b>6</b>
2.2 <b>Vaklessen .....</b>	<b>6</b>
2.3 <b>Andere lessen.....</b>	<b>7</b>
2.4 <b>Leerroutes.....</b>	<b>8</b>
2.4.1 <b>Doubleren, ‘blijven zitten’ en stapelen.....</b>	<b>9</b>
<b>3. De organisatie van het onderwijs.....</b>	<b>10</b>
3.1 <b>De Middenbouw: klas 7 en 8 .....</b>	<b>10</b>
3.2 <b>De Bovenbouw: klas 9 t/m 12 .....</b>	<b>12</b>
3.2.3 <b>Werkweken/ reizen, stages, sport, toneel en profielwerkstuk.....</b>	<b>12</b>
<b>4. Begeleiding en ondersteuning .....</b>	<b>13</b>
4.1 <b>Visie op begeleiding en ondersteuning .....</b>	<b>13</b>
4.2 <b>Schoolondersteuningsprofiel .....</b>	<b>14</b>
4.3 <b>Extra ondersteuning in het kader van passend onderwijs .....</b>	<b>14</b>
4.4 <b>Dyslexie en dyscalculie .....</b>	<b>14</b>
4.5 <b>Huiswerkbegeleiding .....</b>	<b>15</b>
4.8 <b>Gegevens van uw kind .....</b>	<b>15</b>
4.9 <b>OPDC Zuid-Holland West .....</b>	<b>15</b>
<b>5. Praktische informatie .....</b>	<b>17</b>
5.1 <b>Schooltijden.....</b>	<b>17</b>
Reguliere lesrooster <b>Verkort lesrooster.....</b>	<b>17</b>
5.2 <b>Vakantieregeling .....</b>	<b>17</b>
5.3 <b>Onderwijstijd .....</b>	<b>17</b>
5.4 <b>Leerlingenstatuut .....</b>	<b>17</b>
5.5 <b>Leerlingenraad .....</b>	<b>17</b>
<b>6. Algemene informatie .....</b>	<b>18</b>
6.1 <b>Aanmelden van leerlingen.....</b>	<b>18</b>
6.2 <b>Contactgegevens schoolleiding en docenten.....</b>	<b>18</b>
6.3 <b>Leerlingvolgsysteem Magister en cijferoverzicht.....</b>	<b>18</b>
6.4 <b>Schoolregels.....</b>	<b>19</b>
6.5 <b>Vrijwillige ouderbijdrage .....</b>	<b>19</b>

6.6	Ouderavonden .....	20
6.7	Gescheiden ouders .....	21
<b>7.</b>	<b>Jaarplanner.....</b>	<b>22</b>
7.1	Agenda .....	22
7.2	Jaarfeesten .....	22
7.3	Kooruitvoeringen .....	22
<b>8.</b>	<b>Veiligheid en welzijn.....</b>	<b>23</b>
8.1	Uitgangspunten Veilige school .....	23
8.2	Veiligheidsplan .....	23
8.3	Leerplicht .....	23
8.4	Anti-pestprotocol .....	23
8.5	Leerlingbemiddeling .....	24
8.6	Gezondheidsonderzoek.....	24
8.7	Langdurig ziek.....	24
8.8	School Video Interactie Begeleiding (SVIB) .....	24
8.9	Verzekering.....	24
<b>9.</b>	<b>Over de school.....</b>	<b>25</b>
9.1	Resultaten .....	25
9.2	Organisatie, Bevoegd gezag en schoolleiding .....	25
9.3	Raad van Toezicht.....	25
9.4	De teamleider.....	25
9.5	Medezeggenschap .....	26
9.6	(Klassen)ouders en klassenouder-overleg .....	26
9.7	Leerlingen en leerlingenraad .....	26
9.8	Klachtenregeling .....	27
9.10	Functies.....	28
9.11	Contactgegevens .....	29
	<b>BIJLAGEN I: lestabellen en rendement per leerjaar .....</b>	<b>30</b>
	<b>BIJLAGEN II: Schoolondersteuningsplan (SOP) .....</b>	<b>36</b>

## **1. Over De Vrije School**

### **1 Visie en uitgangspunten**

Onderwijs op een vrijeschool is meer dan alleen het behalen van je diploma. Het is belangrijk dat je jezelf ontdekt en dat je goed kunt functioneren in de maatschappij. De school is de plek waar je op allerlei manieren wordt voorbereid op de toekomst.

De ideeën voor het vrijeschoolonderwijs zijn al meer dan 100 jaar oud. In de loop van de tijd is er van alles veranderd, maar de oorspronkelijke denkbeelden van de Oostenrijkse filosoof en natuurkundige Rudolf Steiner, zijn nog altijd zeer herkenbaar. Het belangrijkste uitgangspunt is, dat het onderwijs als doel heeft om het voor de leerling mogelijk te maken zichzelf te ontwikkelen op de manier die bij hem of haar past. De ontwikkeling van de leerlingen moet zo min mogelijk bepaald worden door de eisen die de economie en de overheid stelt. Een vrijeschool is dus zo veel mogelijk vrij van politieke en economische invloeden. Ons onderwijs is gevormd vanuit de uitgangspunten van de antroposofie. Antroposofie is geen religie met vaststaande waarheden. Daarom past het vrijeschoolonderwijs zich constant aan de tijd en de omgeving.

Iedereen is nieuwsgierig, en ieder mens heeft talenten. Op de vrijeschool willen we ruimte bieden om die nieuwsgierigheid en die talenten tot ontwikkeling te laten komen. Onze leerlingen volgen veel verschillende kunstvakken. We werken niet alleen met het hoofd, maar ook met de handen en met het hart. In iedere les is er ruimte voor verwondering en voor het stellen van vragen. Onderwijs is niet alleen vertellen hoe de wereld in elkaar zit en de antwoorden die anderen hebben gevonden reproduceren. Onderwijs is zelf op pad gaan en ontdekkingen doen.

Vrijeschoolonderwijs vraagt om situaties waarin leerlingen en leerkrachten het beste dat ze in huis hebben laten zien, zich door elkaar laten uitdagen en elkaar inspireren. Zodat kinderen uitgroeien tot mensen die zelf betekenis en richting aan hun leven geven. Die hun eigen plek weten te vinden in de huidige, snel veranderende samenleving. Dat doen we ondertussen al bijna 100 jaar met succes.

## 2. Onderwijsaanbod

De Vrije School Den Haag verzorgt onderwijs dat leidt tot examens mavo (vmbo-t), havo of vwo. Alle examenvakken worden aangeboden in lessen van 50 minuten. Daarnaast vormen vakken op kunstzinnig en praktisch gebied een belangrijk onderdeel van het lesprogramma.

Naast de vaklessen, lessen waarin theoretische vakken worden onderwezen, wordt een belangrijk deel van het onderwijs thematisch aangeboden. Dit zogeheten periodeonderwijs vormt de kern van het vrijeschoolonderwijs.

### 2.1 Periodeonderwijs

Periodeonderwijs is thematisch onderwijs. Het wordt aangeboden in blokken van drie weken, minimaal 4 dagen in de week, de eerste twee lesuren van de dag. De onderwerpen en de werkwijze in de periodetijd, sluiten aan bij de leeftijd van de leerlingen. Ook zijn de onderwerpen van de periodes op elkaar afgestemd.

Het periodeonderwijs is een pedagogisch-didactisch concept dat de leerling de mogelijkheid geeft zich met hoofd, hart en handen met de lesstof te verbinden. Doordat elke lesdag 100 minuten beschikbaar zijn, en in totaal drie weken achtereen gewerkt kan worden aan hetzelfde onderwerp, is verdieping en verbreding van het thema goed mogelijk.

Leerlingen maken tijdens de periode vaak een verslag in hun periodeschrift dat aan het eind wordt nagekeken en beoordeeld. Aan het eind van de periode wordt deze meestal afgesloten door middel van een opdracht of toets.

De leerlingen krijgen als 'periodevakken' bijvoorbeeld: aardrijkskunde, geschiedenis, biologie, natuurkunde, scheikunde, kunstgeschiedenis, maatschappijleer, economie, wiskunde en Nederlands, maar ook sterrenkunde, filosofie en toneel.

### 2.2 Vaklessen

Na de twee lesuren periodeonderwijs volgt een pauze. Daarna krijgen de leerlingen volgens een vast weekrooster de andere vakken en activiteiten. In de lessentabel, **op bladzijde 33**, staan alle vakken die bij het gebruikelijke aanbod in het voortgezet onderwijs horen.

#### **VWO+**

We willen de vwo-leerling extra uitdagen door een vwo+ programma aan te bieden. In de 7 en 8 vwo-klassen bieden we een extra keuzeprogramma aan. Leerlingen kunnen dan kiezen tussen DELF Frans, een wisselende minor (per kwartaal) of studietijd, want niet elke vwo-leerling kan en wil meer. We bieden het VWO+ programma aan 7 en 8 tegelijk aan. Het VWO+ programma zal na het eerste kwartaal starten, zodat de leerlingen eerst kunnen landen.

#### **Natuurwetenschappen hv-stroom**

In 8 havo/vwo bieden we een blokkur bèta (science) aan. Dit programma wordt momenteel ontwikkeld door de bèta-sectie. Dit is een vakles naast de talen, wiskunde, kunst- en bewegingsvakken. Deze les wordt opgenomen in het reguliere lesrooster en zorgt voor een evenwichtiger aanbod in theorielessen, met de talen aan de ene kant en wiskunde en science aan de andere kant.

### **2.3 Andere lessen**

Creativiteit speelt een grote rol in het vrijeschoolonderwijs. Daarom bieden we op onze school een ruime keuze aan kunstvakken aan en kunnen leerlingen zowel op vmbo-tl, havo als vwo-eindexamen doen in een kunstvak.

#### **Beeldende vakken**

In alle leerjaren bieden wij meerdere beeldende kunstvakken aan zoals audiovisuele vormgeving, textiele werkvormen, handvaardigheid, mixed-media, tekenen en schilderen. Deze lessen worden in halve klassen gegeven waardoor er meer ruimte ontstaat voor individuele begeleiding van het kunstzinnig proces.

In de eerste leerjaren worden alle basisvaardigheden aangelegd om in het vervolg daarover vrijelijk te kunnen beschikken. Zo ontdekken ze de wereld van kunst en ambacht.

Het zoeken naar vormgeving, het reflecteren op zowel het eigen werk als dat van klasgenoten en kunstenaars wordt daarbij ieder leerjaar beoefend. Ook het leren omgaan met feedback behoort tot de te ontwikkelen competenties.

In alle jaren wordt het werk van kunstenaars gebruikt bij de inleiding van opdrachten en als inspiratiebron. In de laatste twee leerjaren worden leerlingen gestimuleerd om zowel autonome als toegepaste kunst te maken, waarbij zij op alle drie niveaus eindexamen kunnen doen.

#### **Muziek & koor**

Het vak muziek is belangrijk binnen ons onderwijs. In de eerste klassen maken leerlingen kennis met hun eigen stem, met verschillende muziekinstrumenten en stijlen. Ze leren naar elkaar te luisteren en tegelijkertijd hun eigen stem of partij vast te houden door samen muziek te maken en veel te zingen. We bieden een gevarieerd aanbod van repertoire aan: pop-, jazz-, Nederlandstalige en klassieke liedjes. Als afsluiting van het muziekjaar wordt er een kooruitvoering gehouden. Ook kunnen leerlingen meerdere keren per jaar hun muzikale talenten laten zien tijdens een open podium.

#### **Euritmie**

Euritmie is een bewegingsvak dat vanuit de antroposofie is ontwikkeld. In verschillende oefeningen beweeg je op taal of muziek of in stilte. Door bepaalde oefeningen word je je bewust van jezelf, van je verhouding tot een ander en tot de ruimte om je heen. De leerlingen leren begrijpen, welke krachten achter een gesproken klank of klinkende toon werkzaam zijn.

#### **Toneel & drama**

Toneelspelen is een sociale activiteit van luisteren, meebewegen en reageren. Het helpt de leerling zich bewust te worden van zichzelf en van zijn/haar verhouding tot anderen. De leerling kan zijn creatieve talent ontwikkelen en zijn eigen motieven ontdekken. Alleen in goed samenspel komen de verschillende rollen tot hun recht.

Het vak toneel heeft een vaste plek in het leerplan. Leerlingen bezoeken voorstellingen buiten school en maken daar verslagen van. In de 8<sup>e</sup> en 10<sup>e</sup> klas werken de leerlingen toe naar een uitvoering voor ouders en medeleerlingen.

#### **Levensbeschouwing en burgerschap**

In het vak levensbeschouwing gaan we met de leerlingen in gesprek over actuele onderwerpen die in de media en in de wereld spelen. Daarnaast komen er verschillende thema's en levensvragen aan bod. We dragen uit dat er niet één waarheid bestaat en dat onze samenleving bestaat uit verschillende mensen met verschillende achtergronden en culturen. In deze lessen besteden we aandacht aan het pluriforme karakter van onze samenleving. Daarmee willen we bijdragen aan de sociale integratie.

Wij geven voor dit vak geen cijfers of beoordelingen zodat de leerlingen op een vrije en veilige manier hun mening kunnen ontwikkelen en delen zonder dat ze daarbij het gevoel krijgen dat iets goed of fout is.

## Digitale geletterdheid

Om leerlingen goed voor te bereiden op de samenleving, is digitale geletterdheid essentieel. De doelen voor dit vak hebben we op verschillende manieren in ons curriculum verwerkt. We werken met de methode van Schoolblocks om zo de verschillende kerndoelen aan bod te laten komen zoals.

## Filosofie

Alle leerlingen krijgen in de 8<sup>ste</sup> klas een periode filosofie. Filosofie maakt onderdeel uit van het profiel C&M in de bovenbouw

## Sport

Naast de wekelijkse gymlessen organiseren we elk jaar per jaarlaag een toernooi.

- 7<sup>e</sup> klas: Strandlijnbaltoernooi
- 8<sup>e</sup> klas: Voetbaltoernooi
- 9<sup>e</sup> klas: Basketbaltoernooi
- 10<sup>e</sup> klas: Beachvolleybaltoernooi
- 11.H4/11.V5: Softbaltoernooi

Daarnaast kunnen leerlingen jaarlijks vrijwillig meedoen met het Haags Schoolrugby toernooi en het Haags schoolvolleybaltoernooi.

## 2.4 Leerroutes

Op De Vrije School Den Haag zijn er diverse routes naar een examen en diploma. In de leerroutes wordt gedifferentieerd lesgegeven, door extra opdrachten voor hen die dat aankunnen, en met een didactiek die ervoor zorgt dat alle leerlingen kunnen groeien en excelleren.

Nieuwe leerlingen worden op grond van het advies van de basisschool in een van de twee routes ingedeeld (vwo/havo of havo/mavo). Daarbij hanteren we een aantal uitgangspunten:

- de leerlingen blijven gedurende de eerste twee leerjaren als groep bij elkaar;
- we proberen voor elke leerling de beste weg naar een passend examen te verzorgen, dat is niet altijd de kortste.

Binnen onze school stapelen relatief veel leerlingen. Dit betekent dat relatief veel leerlingen na hun vmbo-diploma nog havo gaan doen, en dat relatief veel leerlingen na hun havo-diploma nog vwo gaan doen.

### Havo/vwo-klas

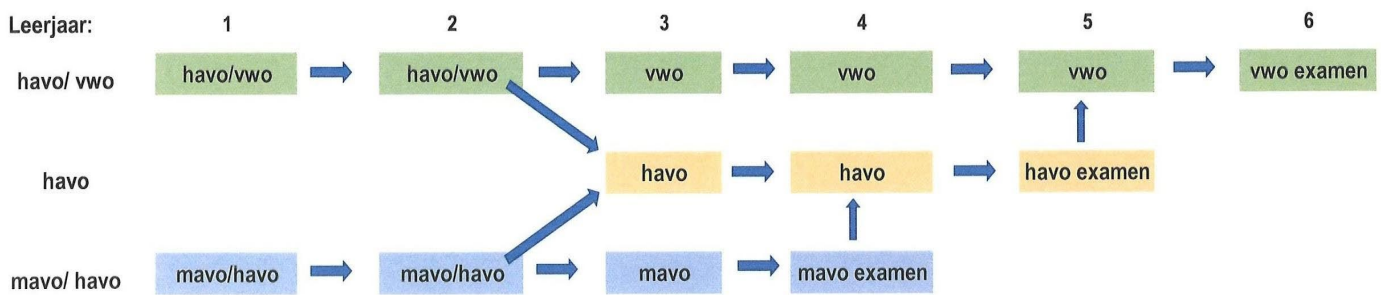
Leerlingen met een havo-advies, een havo/vwo -of een vwo-advies, volgen de havo-vwo route. Na het tweede leerjaar wordt en in aparte havo- of vwo-groepen verder gewerkt.

Vanaf het 3<sup>e</sup> leerjaar (klas 9) zijn er keuzevakken. Voor deze leerlingen is het mogelijk binnen vijf jaar af te ronden met een havo-examen of binnen zes jaar met een vwo-examen. Leerlingen kunnen er na het 5-jarige havo-traject voor kiezen om aansluitend in 2 jaar ook het vwo-diploma te halen.

### Mavo/havo-klas

Leerlingen met een mavo- (vmbo-t) advies of met een mavo/havo-advies starten in het mavo-havo traject. Na twee jaar stromen leerlingen door naar de bovenbouw van de mavo, of naar het derde leerjaar van de havo.

Voor deze leerlingen is het mogelijk binnen vier jaar af te ronden met een mavo-examen of binnen vijf jaar met een havo-examen. Leerlingen kunnen er na het 4-jarige mavo-traject voor kiezen om aansluitend in 2 jaar ook het havo-diploma te halen.



### **Toelichting op het schema**

- We streven ernaar de leerlingen zoveel mogelijk als klas bijeen te houden.
- Eind 7e klas blijven leerlingen in principe niet zitten.
- Eind 8e klas wordt bepaald of een leerling mavo, havo of vwo gaat doen.
- Eind 8e klas wordt gekeken of de leerlingen overgaan of doubleren.
- Stapelen van leerroutes is mogelijk.
- Leerlingen met een enkelvoudig vwo-advies plaatsen we bij elkaar in de klas. Voor de leerlingen met een enkelvoudig mavo-advies geldt hetzelfde.

#### **2.4.1 Doubleren, 'blijven zitten' en stapelen**

Over blijven zitten hebben we in ons overgangsbeleid het volgende staan: Op de vrije school volgen we de leeftijdsfase van leerlingen. Zowel de lesstof als de pedagogische aanpak sluit aan bij de ontwikkeling van de leerling op dat moment. Bij doubleren loopt dit niet meer synchroon. Onze ervaring is dat doubleren alleen in uitzonderlijke gevallen succesvol is. In de zevende klas gaan leerlingen in principe door naar het volgende leerjaar.

Doubleren doen we alleen op grond van ontwikkeling. Voorbeelden hiervan zijn: onoverbrugbare achterstanden door langere afwezigheid of een jonge leerling waarvan de ontwikkeling (nog) niet aansluit bij de leeftijdgenoten.

In andere situaties gaat de leerling door naar het volgende leerjaar, maar stroomt door naar een andere leerroute (8hv → 9m, 8mh → 9k). Na het behalen van het mavo-diploma, heeft de leerling nog de mogelijkheid om door te stromen naar havo. Na het behalen van het havo-diploma, kan de leerling stapelen naar vwo.

### **3. De organisatie van het onderwijs**

#### **3.1 De Middenbouw: klas 7 en 8**

Na groep 8 van de basisschool (de 6e klas van de vrijeschool) gaan de meeste kinderen naar het voortgezet onderwijs en komen in de brugklas. De Vrije School Den Haag noemt dat geen brugklassen, maar de 'Middenbouw' bestaande uit de eerste twee leerjaren (klas 7 en klas 8). Op de vrijescholen tellen we net als vroeger in Nederland - en net als in de meeste landen van de wereld - niet in groepen, maar in klassen. Het echte leren op school begint na de kleutertijd en daarom start je op een vrijeschool op 6-jarige leeftijd in de 1ste klas. Het vrijeschoolleerplan vormt een doorlopende lijn van de basisschool (klas 1) tot aan het eindexamen (klas 10, 11 of 12). Leerlingen die van een reguliere basisschool instromen naar onze school, kunnen vanaf dat moment gewoon deelnemen aan het leerplan. Het maakt niet uit of je van een vrijeschool komt.

Het eerste leerjaar wordt dus klas 7 genoemd, het tweede leerjaar klas 8, en zo tellen we door tot en met klas 12. Klas 7 en 8 vormen de middenbouw en klas 9 t/m 12 de bovenbouw.

Er zijn middenbouwklassen vwo/havo, vmbo-t/havo. Voor meer informatie over het Praktisch-vmbo-t: zie hoofdstuk 4.

Leerlingen van vrijebasisscholen en reguliere basisscholen komen samen in een klas. In de eerste twee weken van het schooljaar volgen zij een introductieprogramma met activiteiten om elkaar, de school en de stad goed te leren kennen. Hier leggen we de basis voor de sociale structuur van de klas, een belangrijk element in ons vrijeschoolonderwijs. Een bijeenkomst met leerlingen, ouders en leerkrachten sluit de introductiedagen af. Voor de herfstvakantie wordt er voor de leerlingen van klas 7 en 8 nog een themafeest gegeven.

#### **Over het onderwijs aan leerlingen van de 7e klas**

Het 12/13-jarige kind gaat in het begin van de middenbouwperiode op ontdekkingsreis. Nieuwe mogelijkheden worden onderzocht en grenzen worden verkend. Verhalen over nieuwsgierigheid, twijfel, onzekerheid, vindingrijkheid en doorzettingsvermogen vinden herkenning bij de 7<sup>e</sup> klas leerling. Daarnaast groeit de belangstelling voor feiten en wordt het analytisch en abstract denken ontwikkeld. Vanuit het denken wordt de wereld bekeken en beoordeeld.

#### **Over het onderwijs aan leerlingen van de 8e klas**

Het zoeken naar het exacte wordt belangrijk: hoe werkt het? Wat zijn de wetmatigheden? Meningeën worden gegeven, de interesse in de ander en de wereld wordt breder en dieper.

In de tekenles worden de exacte en controleerbare wetten en waarnemingen van het tekenen in perspectief geoefend. Bij textiele vormgeving wordt op de naaimachine een kledingstuk gemaakt dat exact meetbaar is. In de biologieles staat het skelet centraal. Hoeveel botten heeft een mens precies? En hoe werken de spieren ten opzichte van elkaar? Bij Nederlands staat de grammatica van de taal centraal: wetmatigheden en regels. Omdat de leerlingen in de 8<sup>ste</sup> klas langzaam maar zeker de puberteit in gaan en flink wat veranderingen doormaken, staat revolutie ook centraal in deze jaarlaag.

#### **Klassenmentor**

Gedurende de twee middenbouwjaren heeft een klas dezelfde klassenmentor. Hierdoor krijgt deze de mogelijkheid om de leerlingen te leren kennen en zich een goed beeld te vormen van hun ontwikkeling. De klassenmentor verzorgt een aanzienlijk aantal periodelessen zelf. De klassenmentor kent de thuissituatie en is ook het eerste aanspreekpunt voor de ouders en verzorgers. In een aantal gevallen heeft de klas twee mentoren, die de taak van mentor gezamenlijk uitvoeren.

#### **GRIPP in het VO**

In de eerste twee leerjaren werken we in de mentorlessen met GRIPP. Dit staat voor GROepsvorming Identiteit en PestPreventie. Het is een methode voor de mentoren om grip te krijgen op de groep. Voor zowel ervaren als junior mentoren geeft deze methode veel handvatten en lesideeën om met de klas mee aan de slag te gaan.

Een onderdeel van deze werkwijze is het afnemen van de Monitor, twee keer per jaar. Het monitoren van sociale veiligheid en welbevinden is een essentieel onderdeel voor een goede ontwikkeling van de leerlingen, naast dat het ook wettelijk verplicht is.

Deze monitor nemen we in het najaar en in het voorjaar af in alle zevende en achtste klassen. De leerlingen vullen individueel een vragenlijst in, waarbij de mentoren deze informatie inzichtelijk teruggekoppeld krijgen en hier op vertrouwelijke wijze mee aan de slag gaan. Voor meer informatie, zie [deze link](#).

### **Happyles**

In de 8e klassen volgen de leerlingen een programma van Happyles, een initiatief vanuit het Trimbos Instituut. Vanuit een positieve insteek gaan de leerlingen kijken naar hun eigen welbevinden, dit is belangrijk, omdat uit onderzoek blijkt dat er jongeren zijn die niet (altijd) lekker in hun vel zitten.

Het programma bestaat uit vier lessen, de eerste en laatste les zijn klassikaal en in de tweede en derde les werken de leerlingen ook deels op de computer. Hierbij nemen ze ook een online vragenlijst af. Hierin beantwoorden de leerlingen vragen over gevoel en welbevinden en wordt gekeken naar hoe ze zich de afgelopen weken heeft gevoeld of gedragen hebben.

Na de lessenserie voert de trainer individuele gesprekken met de leerlingen, deze gesprekken duren 10 minuten. In overeenstemming met de leerling worden eventuele besproken onderwerpen met de mentor gedeeld. Voor meer informatie, zie [deze link](#).

### **Werkweken, sport en toneel**

De school organiseert allerlei activiteiten die leuk en leerzaam zijn en waardoor de groepsband in de klas wordt versterkt.

Vanaf de huidige 7e klassen (start schooljaar 2023-2024) zitten de leerlingen in een nieuwe structuur. Hiervan zullen twee onderdelen zichtbaar verschillen van de leerlingen in klas 8 (2023-2024) en hoger.

1. De leerlingen blijven twee jaar bij elkaar in een mavo/havo klas of een havo/vwo klas, de zogenaamde verlengde brugklas. Dit wordt bij ons de middenbouw genoemd. Na deze twee jaar kijken we op welk niveau de leerling het best op zijn/haar/diens plek zit. Vanaf jaar 9 zitten de leerlingen in klas 9 mavo, 9 havo of 9 vwo en zij zullen tot het eindexamen, als de schoolloopbaan zonder hobbels verloopt, bij elkaar in de klas blijven.
2. De kampen en reizen zullen op een ander moment in het jaar plaatsvinden. Vanwege de sociale cohesie en pedagogische doeleinden, verplaatsen we de kampen naar het begin van het schooljaar. Voor de eerste drie leerjaren zal dit er zo uitzien:  
7e klas: introductieweek  
8e klas: (bosbouw)kamp begin schooljaar  
9e klas: survivaalkamp begin schooljaar

### **Uitjes**

In de 7e klas beginnen de leerlingen met de introductiedagen. Aan het eind van het eerste schooljaar hebben ze met elkaar nog een klassenuitje.

Om elkaar na de vakantie weer te ontmoeten, staat er in de 8e klas aan het begin van het schooljaar een uitje met overnachting gepland.

### **Toneel**

In de 8e klas voeren de leerlingen met hun eigen klas een toneelstuk op.

## **3.2 De Bovenbouw: klas 9 t/m 12**

### **3.2.1 Klassenmentoren**

Vanaf de 9e klas krijgen de leerlingen een of twee nieuwe klassenmentoren. Deze begeleiden de klas tot en met de 10e klas. In klas 11 treden verschuivingen op als gevolg van de splitsing tussen havo en vwo.

De klassenmentoren zorgen voor de communicatie tussen de leerkrachten en de ouders. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de leerlingen en de ouders/verzorgers. De begeleiding is gericht op het welzijn van de individuele leerling en de studievoortgang. Ook begeleiden de klassenmentoren het groepsproces van de klas. Bij probleemsituaties geven zij extra aandacht en begeleiding. Zo nodig schakelen zij de coördinator Passend Onderwijs in, die de juiste ondersteuning zoekt.

### **3.2.2. Decaan en loopbaanbegeleiding**

#### **Decanaat**

De decaan begeleidt de oriëntatie van de leerlingen op hun profielkeuze, eventuele doorstroom binnen ons school na een behaald examen en op hun loopbaan na school. Hij/zij geeft klassikale en individuele voorlichting en adviseert ouders en leerlingen op het gebied van de profielkeuze, opleidingskeuze en de daarmee samenhangende eisen (opleidingseisen, wensniveau en keuze examenprofiel). Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de mentor.

Om tot een goede profielkeuze te komen krijgen de leerlingen in de 9<sup>de</sup>-klas havo/vwo roulerend profielvakken. Zo maken zij door middel van vaklessen kennis met vakken zoals scheikunde, natuurkunde en economie.

#### **Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)**

Loopbaanoriëntatie en loopbaanbegeleiding is stevig verankerd in het leerplan. Een goede individuele begeleiding en groepsbegeleiding vindt plaats door decanen bijgestaan door de klassenmentoren. Het beleid is gericht op aansluiting op de individuele ontwikkeling van de leerling.

In de eerste leerjaren ligt het accent op begeleiding naar een juist vakkenkeuze en in de latere leerjaren vindt oriëntatie plaats op het vervolgonderwijs.

Om een verbinding te maken tussen ervaring en reflectie is LOB naast informatief ook praktijkgericht. Leerlingen volgen stages, gastlessen en krijgen informatie om zicht te krijgen op studie en loopbaan.

LOB wordt op de volgende manier gefaciliteerd:

- Leerlingen maken afspraken met de decaan;
- Leerlingen blijven de gehele schoolloopbaan verbonden aan dezelfde decaan;
- Decanen geven LOB-lessen in het kader van de doorlopende leerlijn 'leren kiezen';
- Decanen informeren de ouders via informatie-, ouder- en tafeltjesavonden.

### **3.2.3 Werkweken/ reizen, stages, sport, toneel en profielwerkstuk**

#### **Survivalkamp klas 9**

Aan het begin van het schooljaar zijn de klassen van mavo-havo en havo-vwo naar mavo, havo en vwo gevormd. Ze gaan op survivalkamp om de nieuwe groep te vormen.

#### **Landmeten in klas 10 havo-vwo**

Tijdens het landmeetkamp maken leerlingen aan de hand van concrete waarnemingen een abstracte, exacte kaart van een gebied in Nederland. Hierbij worden de vakken wiskunde, aardrijkskunde en sport & spel met elkaar verbonden.

### **Cultuurreis in klas 10 mavo**

Rond de meivakantie vindt de cultuurreis van de 10e klas mavo plaats onder leiding van de klassenmentoren. Deze sluit aan bij de behandelde lesstof van de vele doorlopende leerlijnen van bijvoorbeeld de talen, (kunst)geschiedenis, aardrijkskunde, biologie en economie.

De reis gaat naar een culturele plek in Europa. Deze reis vormt tevens de afsluiting van de vier jaar dat een klas bij elkaar was en wordt daarom meestal 'eindreis' genoemd.

### **Stage**

In de 10<sup>e</sup> klas lopen de leerlingen die het mavo/vmbo-examen zullen afleggen een stage die gekoppeld is aan hun vakkenpakket en zich oriënteert op mogelijke vervolgopleidingen in het mbo.

In klas 11.1 en 11.4 kiezen de leerlingen een sociale instelling om één week stage te lopen. Behalve verdieping van de sociale vaardigheden levert dit ook respect voor de medemens en een concrete oriëntatie op enkele beroepen op.

### **Lab**

Elk jaar bezoekt een mobiel laboratorium de leerlingen met het "natuurprofiel" uit klas 11 en 12.

Gentechniek is dan bijvoorbeeld een onderwerp waar de leerlingen zich door middel van experimenten in verdiepen.

### **Toneel, kunst en cultuur**

Alle 10<sup>e</sup> klassen in de havo/vwo-stroom en klas 11-havo 4 (stapelende leerlingen na het mavo-examen) voeren met hun eigen klas een toneelstuk op.

In het kader van de kunstvakken vinden museum- en theaterbezoeken plaats.

Bij gelegenheid komen professionele podiumkunstenaars in de school en delen hun expertise met workshops.

### **Dichter/ schrijver**

Ieder jaar wordt er onder schooltijd een dichter of schrijver uitgenodigd voor klas 10, 11 en 12, die een interactieve lezing verzorgt waarbij het creatieve proces centraal staat.

### **Profielwerkstuk**

De leerlingen doen een uitgebreid onderzoek naar een onderwerp dat past binnen het gekozen vakkenpakket. Daarbij worden ze begeleid door een vakleerkracht.

## **4. Begeleiding en ondersteuning**

### **4.1 Visie op begeleiding en ondersteuning**

De Vrije School Den Haag is een school waar gewerkt wordt vanuit één overkoepelende visie waarbij de gehele ontwikkeling van de leerlingen centraal staat. De grondslag van de begeleiding en de ondersteuning op de vrijeschool gaat daarom uit van geïntegreerde leerlingbegeleiding. Dat houdt in dat tegemoetkomen aan de ondersteuningsvragen van leerlingen een integraal onderdeel is van het dagelijks werk van mentoren en andere medewerkers van de school. Iedere klas heeft een eigen mentor. Hij/zij is voor de leerling en de ouders de belangrijkste contactpersoon en dus het eerste aanspreekpunt. Indien een leerling extra ondersteuning nodig heeft, wordt deze door de mentor aangemeld bij de coördinator Passend Onderwijs. Deze coördinator coördineert, in samenwerking met de mentor en de ouders, de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Binnen De Vrije School willen we dat klassen niet te groot maar ook niet te klein zijn. Als klassen te groot zijn dan wordt dit onoverzichtelijk voor leerkracht en leerling. Als klassen te klein zijn dan leert de leerling niet om zich goed in een groep te bewegen. Daarom hebben we als maximum klassengrootte het aantal van 30 leerlingen per klas gesteld. Dit kan door bijzondere omstandigheden naar boven worden bijgesteld.

## 4.2 Schoolondersteuningsprofiel

De Vrije School Den Haag heeft een eigen schoolondersteuningsprofiel (SOP) welke te vinden is op de [website](#) en als bijlage bij de schoolgids te vinden is. In het SOP staat welke ondersteuning de school kan bieden en hoe deze ondersteuning is georganiseerd. Dit SOP is vastgesteld in de vestigings-medezeggenschapsraad.

Alle schoolondersteuningsprofielen van de VO-scholen aangesloten bij het samenwerkingsverband zorgen samen voor een dekkend aanbod, zodat alle leerlingen in de regio passend onderwijs kunnen krijgen. Het gaat daarbij om leerlingen met een extra ondersteuningsvraag op het gebied van de cognitieve ontwikkeling, gedrag, sociaal emotionele ontwikkeling en/of de lichamelijke situatie.

Het SOP is (deels) bepalend voor het budget dat de school krijgt van het samenwerkingsverband. Daarnaast speelt het SOP een bepalende rol in het toelatingsbeleid van de school.

## 4.3 Extra ondersteuning in het kader van passend onderwijs

Wanneer de resultaten van een leerling in de midden- of bovenbouw achterblijven en/of de leerling in ander opzicht extra ondersteuning behoeft, kunnen de ouders, of de leerling, dit voorleggen aan de klassenmentor. Deze beoordeelt of vanuit de basisondersteuning extra ondersteuning kan worden aangeboden.

Vanuit de basisondersteuning biedt de school o.a. de volgende mogelijkheden:

- Persoonlijk mentoraat
- Sociale Vaardigheidstraining (SoVa)
- Training leervaardigheden en mindset (faalangstreductie)
- Examenvaardigheidstraining
- Training leren leren (executieve functies)
- Remedial teaching
- Faciliteitenkaart
- Basis begeleiding op HB, AD(HD en onderwijs, ASS en onderwijs
- Bespreking binnen het Jeugdhulp en School (JES) overleg
- Schoolmaatschappelijk Werk

Wanneer meer nodig is voor een leerling dan vanuit de basisondersteuning kan worden aangeboden kan de mentor de leerling aanmelden bij de coördinator passend onderwijs (CoPa) in het kader van meer individuele breedteondersteuning.

De CoPa voert verkennende gesprekken met de ouders, leerling en mentor. De CoPa analyseert en verwijst naar externe ondersteuning (waaronder de schoolarts, jeugdhulp en/of zorg). De CoPa schrijft zonodig in samenwerking met de mentor, ouders en leerling een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) dat nodig is t.b.v:

- een onderbouwing van een afwijking in onderwijsprogramma en/of onderwijstijd,
- de inzet van extra ondersteuning geboden vanuit externen,
- bij doorverwijzing naar het OPDC (Orthopedagogisch Didactisch Centrum) en
- bij het doen van een aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring t.b.v. speciaal onderwijs.

## 4.4 Dyslexie en dyscalculie

Op De Vrije School Den Haag wordt het landelijk protocol voor dyslexie en dyscalculie gevolgd. Leerlingen met een officiële verklaring hebben recht op extra faciliteiten conform de aanbevelingen uit hun onderzoeksrapportage. Voor examens kunnen leerlingen met een dyslexieverklaring met het tekst/spraak-programma Texaid werken mits ze daar minimaal een half jaar ervaring mee hebben. Nadere informatie is te vinden op onze [website: dyslexie- en dyscalculiebeleid](#).

Er zijn binnen de school een dyslexie coördinator en een dyscalculie coördinator actief. Zij behartigen gedurende de gehele schoolloopbaan de belangen van een leerling met dyslexie en/of dyscalculie en leren hem of haar zoveel mogelijk de eigen problemen op te lossen. Dyslexie en dyscalculie blijven nu eenmaal het hele leven bestaan. Het is belangrijk dat de leerling vaardig wordt in het omgaan met de aan zijn of haar dyslexie/dyscalculie gelieerde problemen.

#### **4.5 Huiswerkbegeleiding**

De Vrije School Den Haag heeft extra geïnvesteerd op het gebied van huiswerkbegeleiding. Met dit aanbod beoogt de school in te spelen op de verschillende ondersteuningsbehoeften van leerlingen. Het aanbod bestaat uit:

- De interne huiswerkklas.
- De training 'leren leren' voor de middenbouw
- Lenteschool

Voor uitgebreide informatie zie de website [Huiswerkbegeleiding](#)

#### **4.6 Gezondheidsonderzoek en jongerenconsult**

Op het voortgezet onderwijs krijgen leerlingen twee gezondheidsonderzoeken aangeboden. Het eerste gezondheidsonderzoek vindt plaats in de 7e of 8e klas. Alle leerlingen krijgen een gesprek met de schoolverpleegkundige. Tijdens deze afspraak wordt gesproken over groei, ontwikkeling en leefwijze. Het tweede onderzoek (jongerenconsult) is voor 15- en 16-jarigen en start met een Check Up door het invullen van een vragenlijst. Deze lijst geeft direct feedback over de eigen gezondheid. Een aantal leerlingen gaat daarna in gesprek met de jeugdverpleegkundige. Meer informatie over dit onderzoek is te vinden op [www.cjgdenhaag.nl](http://www.cjgdenhaag.nl)

#### **4.7 De schoolarts en jeugdverpleegkundige**

Het is voor kinderen, jongeren en hun ouders altijd mogelijk om bij de schoolartsen of Jeugdverpleegkundigen langs te komen voor een extra onderzoek of gesprek.

Aanleiding hiervoor kunnen bijvoorbeeld vragen zijn over groei, gehoor, gedrag of gezondheid. Bel hiervoor het CJG, telefoon: 0800-2854070 (optie 2).

Ook neemt de jeugdverpleegkundige deel aan het jeugdhulp en school overleg (JES)

De coördinator passend onderwijs kan eveneens de schoolarts vragen verder onderzoek te doen bij een leerling wanneer er bijvoorbeeld sprake is van hoog verzuim of wanneer er sprake is van een afwijking van het onderwijsprogramma en/of van de onderwijstijd op grond van een (mogelijk) medische oorzaak. Dit gaat altijd in overleg met de ouders en de leerling.

#### **4.8 Gegevens van uw kind**

De jeugdverpleegkundigen van het CJG gebruiken de adresgegevens vanuit de gemeente.

Wanneer uw kind niet verschenen is op de afspraak, neemt de schoolarts of jeugdverpleegkundige telefonisch contact met u op. Als dat niet lukt wordt zo nodig aan de school gevraagd hoe het met uw kind gaat, tenzij u hiertegen bezwaar heeft gemaakt.

#### **4.9 OPDC Zuid-Holland West**

Het orthopedagogisch didactisch centrum (OPDC) is een bovenschoolse onderwijsvoorziening van het Samenwerkingsverband VO Zuid-Holland West. Zij zijn er voor leerlingen tussen de 12 en 18 jaar waarvan de school van herkomst tijdelijk geen passend ondersteuningsaanbod kan bieden. En wordt pas ingezet wanneer de basisondersteuning en individuele ondersteuning vanuit de breedte ondersteuning ontoereikend blijken..

De leerlingen op het OPDC blijven ingeschreven staan op onze school. Wij zijn en blijven

verantwoordelijk voor het onderwijs aan de leerling. Wij leveren aan het OPDC de schoolboeken, de toetsen en de daarbij behorende planning. Het onderwijsprogramma wordt aangepast zodat er in het rooster ruimte ontstaat voor verschillende trainingen en andere programma's. De duur van de plaatsing is verschillend per traject. Gedurende de plaatsing wordt er zo veel als mogelijk aan de schoolvakken gewerkt en worden schoolvorderingen bijgehouden. Er zijn regelmatig evaluatiegesprekken waarbij naast de vorderingen op het OPDC ook de schoolvorderingen worden besproken om ervoor te zorgen dat de leerling niet een te grote achterstand opbouwt. Daarover is altijd goed overleg tussen ouders, verzorgers, leerling, het OPDC en de school.

Het OPDC heeft verschillende afdelingen, waarbij leerlingen op verschillende manieren binnen de eigen mogelijkheden werken aan gedrag en onderwijs. Het doel is altijd dat de leerling weer terugkomt naar onze school en z'n weg weer vervolgt binnen het regulier onderwijs. Het OPDC werkt intensief samen met de leerling, de ouders, verzorgers en de school.

Meer informatie is ook beschikbaar op: [www.opdc.nl/](http://www.opdc.nl/)

## 5. Praktische informatie

### 5.1 Schooltijden

#### Reguliere lesrooster

1e en 2e uur:	08.30 - 10.10 uur.
<i>Pauze:</i>	<i>10.10 - 10.30 uur</i>
3e uur	10.30 – 11.20 uur
4e uur:	11.20 - 12.10 uur
<i>Pauze:</i>	<i>12.10 - 12.40 uur.</i>
5e uur	12.40 – 13.30 uur
6e uur:	13.30 - 14.20 uur
<i>Pauze:</i>	<i>14.20 - 14.30 uur</i>
7e <sup>uur</sup>	14.30 – 15.20 uur
8e uur:	15.20 - 16.10 uur

#### Verkort lesrooster

1 <sup>e</sup> uur	08.30 - 09.05 uur
2 <sup>e</sup> uur	09.05 - 09.40 uur
3 <sup>e</sup> uur	09.40 – 10.15 uur
<i>Pauze</i>	<i>10.15 – 10.30 uur</i>
4 <sup>e</sup> uur	10.30 – 11.05 uur
5 <sup>e</sup> uur	11.05 – 11.40 uur
6 <sup>e</sup> uur	11.40 – 12.15 uur
<i>Pauze:</i>	<i>12.15 – 12.40 uur</i>
7 <sup>e</sup> uur	12.40 – 13.15 uur
8 <sup>e</sup> uur	13.15 – 13.50 uur

Voor alle klassen gaat de 1<sup>e</sup> bel om 8.25 uur, de 2<sup>e</sup> bel om 8.30 uur. Een leerling is voor de tweede bel in het lokaal. Leerlingen die na de 2<sup>e</sup> bel de school of het lokaal binnenkomen, kunnen gevraagd worden om een 'te laat'-briefje te halen bij de receptie.

Het verkort lesrooster kan worden ingezet bij extreme warmte of koude of andere omstandigheden waardoor een kortere dagelijkse lestijd de voorkeur heeft. De schoolleiding stelt vast of het verkort lesrooster wordt gehanteerd.

### 5.2 Vakantieregeling

In de regio Haaglanden is besloten geen gezamenlijke vakantieregeling op te stellen.

[De vakantieregeling is te vinden op de website.](#)

### 5.3 Onderwijstijd

Door de vakken en activiteiten die De Vrije School Den Haag aanbiedt, voldoet de school ruimschoots aan de verplichte onderwijstijd van gemiddeld 1000 contacturen per schooljaar.

In het rooster wordt dagelijks gezorgd voor een aanpassing van het lesrooster. Leerlingen worden via Magister op de hoogte gehouden van roosterwijzigingen. Helaas heeft de school ook te maken met uitval van lessen door ziekte van leraren. Bij uitval die we van tevoren zien aankomen, proberen we lessen op te vangen door collega's in te zetten die op die momenten geen les geven. Bij uitval op de dag zelf, bijvoorbeeld door een collega's die ziek naar huis gaat, is dit vaak moeilijk te realiseren. Alsnog proberen we dan door middel van een schaduwrooster lessen op te vangen. De aandacht gaat daarbij uit naar klassen in de jaarlagen 7 en 8. Bij het opvangen van lessen houden we de werkdruk voor de collega's goed in de gaten. Bij langdurige uitval van lessen, zoeken wij naar invalleerkrachten uit het lerarencollege van de school of via het aantrekken van invalleerkrachten.

### 5.4 Leerlingenstatuut

[Het leerlingenstatuut is te vinden op onze website](#)

### 5.5 Leerlingenraad

Voor de leerlingenraad kiest elke klas één of twee vertegenwoordigers. Samen vormen deze klassenvertegenwoordigers de leerlingenraad. De Leerlingenraad kiest een voorzitter en een

vicevoorzitter. Er wordt vijf tot zevenmaal per schooljaar vergaderd, begeleid door de leerkrachten uit de [VMR](#) en indien wenselijk in aanwezigheid van de schoolleiding.

Belangrijke voornemens en beleidswijzigingen komen daar aan de orde zoals het Leerlingenstatuut, (on)tevredenheid op de schoolonderdelen, punten die uit de klassen naar voren komen, de actualiteit en het jaarlijkse uitje van de Leerlingenraad. De voorzitter en vicevoorzitter zitten in de vestigings- en gezamenlijke medezeggenschapsraad.

De leerlingenraad is te bereiken via [leerlingenraad.denhaag@vszh.nl](mailto:leerlingenraad.denhaag@vszh.nl)

## **6. Algemene informatie**

### **6.1 Aanmelden van leerlingen**

Voor de procedure van aanmelding volgt u [deze link naar de website](#).

De leerlingen, die van basisscholen komen uit de regio van BOVO Haaglanden, worden digitaal aangemeld. Dit betreft de basisscholen in Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk.

De schoolbesturen po & vo en de gemeenten in de regio Haaglanden hebben afspraken gemaakt over het proces van aanmelden en inschrijven op een school voor voortgezet onderwijs. Deze afspraken zijn vastgelegd in de regionale BOVO-procedure. (Zie [www.bovohaaglanden.nl](http://www.bovohaaglanden.nl))

Ook leerlingen, die van buiten de regio komen, kunnen zich aanmelden op vo-scholen binnen de BOVO-regio. De aangemelde leerlingen van buiten de BOVO-regio Haaglanden doen op dezelfde wijze mee in de procedure als leerlingen van binnen de regio. Indien de basisschool werkt met Onderwijs Transparant, worden deze leerlingen aangemeld met het aanmeldformulier met de individuele code en het schooladvies.

Komt de leerling van een basisschool, die niet met Onderwijs Transparant werkt, dan neemt de ouder contact op met mw. B. Oosting – Van de Weijer via [b.oosting-van.de.weijer@vsdenhaag.nl](mailto:b.oosting-van.de.weijer@vsdenhaag.nl) en ontvangt van haar een blanco aanmeldformulier.

Na aanmelding wordt de toelatingsprocedure gestart. Pas na het doorlopen van deze procedure en na toelating kan de leerling daadwerkelijk worden ingeschreven. Als de leerling definitief is aangenomen, ontvangt de ouder/verzorger het schooleigen digitale inschrijfformulier.

[Tussentijdse aanmeldingen](#) verlopen via de [website](#)

### **6.2 Contactgegevens schoolleiding en docenten**

Op onze [website](#) treft u de contactgegevens van [de schoolleiding en docenten](#).

### **6.3 Leerlingvolgsysteem Magister en cijferoverzicht**

Onze school maakt voor de administratie van de vele gegevens die we in de school nodig hebben, gebruik van het digitale systeem 'Magister'. Daar vinden leraren en leerlingen bijvoorbeeld hun roosters, cijferoverzichten, of het huiswerk gemaakt is en of leerlingen ongeoorloofd afwezig waren. Ook ouders kunnen zo overzicht houden over de voortgang van hun kinderen wat betreft de cijfers en het opgegeven huiswerk. Bovendien verlopen ziekmeldingen via Magister.

Klik hier voor [Inloggen op Magister](#)

## 6.4 Schoolregels

De [schoolregels](#), het [mobieltjesbeleid](#) en [het rookbeleid](#) zijn te vinden op de website.

[Schooltijden](#)

[Vakanties](#)

[Absentmelding](#)

[Verlofaanvraag](#)

[Ziek naar huis](#)

[Overgangsnormen](#)

### 6.4.1 Verzuimbeleid

Als je te vaak laat komt, absent bent of uit een les wordt gestuurd, wordt je op de terugkom-uren verwacht. hieronder een korte uitleg. Klik op [deze link](#) voor meer informatie.

#### **Te laat**

Je kunt per schooljaar 3 keer te laat komen zonder dat dit gevolgen heeft. Vanaf de 4e keer moet je voor elke keer dat je te laat komt een uur terugkomen. Vanaf 12 te laatjes kan er een leerplichtmelding worden gedaan.

#### **Absent**

Voor elk lesuur dat je mist, moet je 2 uur terugkomen. Vanaf 12 absenties kan een leerplichtmelding worden gedaan.

#### **Uit de les gestuurd**

Als je uit de les bent gestuurd, moet je 2 uur terugkomen. Als je voor de 3e keer uit een les wordt gestuurd, krijg je een officiële waarschuwing en bij de 4e keer word je intern geschorst.

## 6.5 Vrijwillige ouderbijdrage

### **Richtlijnen voor de jaarlijkse vrijwillige ouderbijdrage:**

Om u een idee over de hoogte van de bijdragen te geven, hebben wij streefbedragen opgesteld, gebaseerd op een (gezamenlijk) inkomen. De hoogte van deze richtbedragen is afgestemd met de oudergeleding in de Medezeggenschapsraad van de Vrije School Den Haag. Het bedrag kan ook in maandelijkse termijnen worden voldaan. Ook als u niet het (volledige) richtbedrag kunt of wilt toezeggen, ontvangen wij graag een reactie. Het is voor ons als school belangrijk om te weten op welke bijdrage vanuit de oudergroep gerekend mag worden. Wanneer u niet reageert wordt er daarom telefonisch contact met u opgenomen.

Bruto gezinsjaarinkomen	Ouderbijdrage per kind
€ 9.000 (kwart modaal)	€ 150
€ 18.000 (half modaal)	€ 375
€ 36.000 (modaal)	€ 750
€ 72.000 (tweemaal modaal)	€ 1.000
€ 108.000 (driemaal modaal)	€ 1.500
€ 144.000 (viermaal modaal en meer)	€ 2.250
<b>Extra gift</b> Ieder jaar ontvangen wij een belangrijk bedrag aan extra schenkingen van onze ouders. Met deze schenking steunt u de verdere ontwikkeling van de school, waarvoor wij u bijzonder dankbaar zijn.	

### **Extra gevraagde en benodigde ouderbijdrage voor activiteiten per leerjaar:**

Klas 7: ongeveer € 35 voor een klassenuitje

Klas 8: € 200 voor het kamp  
Klas 9: € 240 voor het kamp  
Klas 10: € 750 voor de cultuurreis

En specifieke bijdragen aan extra diensten zoals kluisje (borg), en/of de huiswerkklas.

Géén of lagere bijdrage leidt nooit tot uitsluiting van een leerling voor de activiteit. Bij te weinig totale opbrengst kan de doorgang van deze of komende activiteiten in twijfel worden getrokken en volgt wellicht afgelasting

### **Elke ouderbijdrage regelt u via WIS Collect:**

1. Volgend op deze brief ontvangt u per e-mail een link waarmee u voor (ieder) kind uw jaarlijkse vrijwillige ouderbijdrage kunt registreren in WIS Collect. Dit noemen wij een facturatieverzoek. Voor de andere vrijwillige ouderbijdragen ontvangt u t.z.t. opnieuw een facturatieverzoek. U kunt vervolgens het bedrag, de betaalmethode en het aantal termijnen kiezen. Door deze actie genereert u zelf de factuur met uw persoonlijke betaalspecificaties.
2. De tweede stap is de daadwerkelijke betaling van de toegezegde bijdrage volgens de door u gekozen betaalmethode en betaaltermijnen.

### **Ouderbijdrage schooljaar 2024 - 2025**

In schooljaar 2024 - 2025 hebben we als school € 283.761,- aan vrijwillige ouderbijdrage van u als ouders ontvangen. Hiermee hebben wij de volgende zaken bekostigd:

Onderwerp	Totale kosten	Vrijwillige ouderbijdrage
Kleine kunstklassen	€ 200.000,-	€ 100.000,-
Euritmie	€ 200.000,-	€ 63.761,-
Mentoraat middenbouw	€ 100.000,-	€ 70.000,-
Materialen kunst	€ 70.000,-	€ 50.000,-
Totaal		€ 283.761,-

## **6.6 Ouderavonden**

Minstens tweemaal per jaar is er per klas een ouderavond. Daar wordt gesproken over de gang van zaken in de klas, de ontwikkeling van de leerlingen, de lessen en praktische zaken

### **Algemene ouderavond**

Er zijn algemene ouderavonden over onderwerpen die voor verschillende klassen actueel zijn zoals de individuele leertrajecten en de examenopzet, dyslexie, sociale media of over een bijzonder project.

### **Tafeltjesmiddag en -avond**

Tweemaal per jaar kunnen ouders en leerlingen drie vakleerkrachten te spreken vragen op de zogenaamde 'tafeltjesmiddag en -avond'. Dat is de uitgelezen mogelijkheid om met de vakleerkracht over de vorderingen van hun kind te spreken. In principe zijn deze middagen niet bedoeld om mentorgesprekken te voeren.

### **Ouderbetrokkenheidsavond**

Tijdens de drie ouderbetrokkenheidsavonden laten we de ouders kennismaken met aspecten uit de antroposofische pedagogiek, maar ook met de dagelijkse schoolpraktijk (hoe brengen ze dit in praktijk?) om ouders een beeld te schetsen van onze leerlingen en onze verhouding tot hen.

## 6.7 Gescheiden ouders

De informatievoorziening van de school betreffende de leerling geldt voor beide ouders, ook als zij niet samenwonen. Uitgangspunt daarbij is de wettelijke verplichting zoals die in art 1: 377 c van het Burgerlijk Wetboek is vastgelegd. Hieronder wordt dit nader toegelicht.

### De niet met het gezag belaste ouder

Verstrekking van schoolinformatie vindt voor de niet met het gezag belaste ouder alleen plaats indien hij of zij daartoe verzoekt. Het moet dan om concrete vragen over de leerling gaan.

### Ouderavonden, gesprekken over de leerling

In principe nodigt de school beide ouders uit voor ouderavonden of voor gesprekken over de leerling (bijvoorbeeld rapportbesprekingen). Daarbij is het streven dat beide ouders gezamenlijk bij een gesprek aanwezig zijn. Gespreksverslagen worden gestuurd naar beide ouders.

### Correspondentie

Correspondentie zal gericht zijn aan beide met gezag belaste ouders en dus niet slechts aan de ouder bij wie de leerling volgens de Gemeentelijke Basis Administratie staat ingeschreven of volgens de door de ouder verstrekte gegevens. Dat geldt niet indien daarmee naar de mening van school zwaarwegende belangen van de leerling geschaad zouden kunnen worden.

### Onderlinge problemen tussen ouders

De school is primair gericht op onderwijs, waarbij onder meer veiligheid en rust van de leerling gewaarborgd dienen te worden. Om die reden is het niet toegestaan dat ouders hun onderlinge relationele problemen of conflicten op school of via school beslechten.

### Onpartijdigheid

De school heeft primair het belang van de leerling voor ogen en is onpartijdig ten aanzien van problematiek die met de scheiding van de ouders te maken heeft. Informatie over de leerling zal niet aan anderen dan aan ouders (volgens art. 1:377 c van het Burgerlijk Wetboek) worden verstrekt. Uitzonderingen op die regel gelden onder andere voor instanties als het Advies- en Meldpunt en de schoolarts.

## **7. Jaarplanner**

### **7.1 Agenda**

Alle geplande activiteiten van de school zijn te vinden op de [website](#).

### **7.2 Jaarfeesten**

Elk jaar wordt een aantal feesten gevierd die aansluiten bij de wisseling van de seizoenen en de christelijke tradities. Op De Vrije School Den Haag willen we feesten vieren waar alle betrokkenen zich bij aan kunnen sluiten. Dat betekent dat de inhoud en vormgeving van de feesten door de jaren heen kan veranderen. De tijden en mensen veranderen en daarmee ook onze feesten.

In de herfst wordt traditioneel het Michaëlsfeest gevierd. Het is een feest van de oogst, maar ook een feest van moed. De legendes van Sint-Joris en Michaël die de draak versloegen, vormen het hoofdthema. In de wintertijd valt het Sint Nicolaasfeest.

De vier weken voor Kerstmis zijn de Adventsweken. Dan is het donker in de gangen van de school als de leerlingen aankomen en wordt er muziek gespeeld en geluisterd naar verhalen die met deze tijd van verwachting samenhangen.

Kerst wordt in principe met de eigen klas of met dezelfde jaarlaag gevierd; bijvoorbeeld door middel van een kerstontbijt of een kerstviering.

### **7.3 Kooruitvoeringen**

Ieder jaar verzorgt de school voor alle ouders en familieleden een kooruitvoering. Er wordt gezongen door het 9<sup>e</sup> klas koor en een apart bovenbouwkoor bestaande uit klas 10 t/m 12.

De leerlingen van de middenbouw hebben in de grote zaal van de school hun kooruitvoering, onder begeleiding van de muziekdocent.

## 8. Veiligheid en welzijn

### 8.1 Uitgangspunten Veilige school

Alleen als leerlingen zich veilig voelen, kan er geleerd worden. Daarom is het belangrijk dat De Vrije School Den Haag een plek is waar rust heerst, waar leerlingen, personeel en ouders/verzorgers zich thuis voelen en zich veilig voelen en waar alle betrokkenen respectvol, prettig en vriendelijk met elkaar omgaan. Daarbij is het belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn, dat er niet gepest wordt en dat signalen serieus genomen worden. Ook is het van belang dat er een goede samenwerking is tussen school, leerling en ouders/verzorgers.

In de jaarlijkse tevredenheidsenquêtes van medewerkers, leerlingen en ouders scoort de veiligheid op school steevast zeer hoog.

### 8.2 Veiligheidsplan

Zoals beschreven in de verschillende protocollen van o.a. het grensoverschrijdend domein wordt er in een aantal gevallen al in een vroeg stadium externe instanties zoals politie e.d. ingeschakeld. Het gehele [veiligheidsplan](#) is te vinden op [de website](#).

Voor de [Privacywetgeving](#) zie [website](#).

### 8.3 Leerplicht

Met de leerplichtwet wordt het recht op onderwijs voor jongeren beschermd. De leerplichtambtenaar besteedt (individuele) zorg aan jongeren die, door welke oorzaak dan ook, in dit recht belemmerd worden. Het werken aan preventie en aan vroegtijdige signalering van (individuele) probleemsituaties zijn speerpunten in de handelwijze van de leerplichtambtenaar. Schoolverzuim is een signaal dat er iets met de leerling aan de hand is. De leerplichtambtenaar onderzoekt in nauwe samenwerking met de school in een zo vroeg mogelijk stadium het verzuim. In de vorm van het zorgteam werken school, JGZ en de leerplichtambtenaar samen om zo goed mogelijk preventief te kunnen handelen.

### 8.4 Anti-pestprotocol

Pesten wordt bij ons op school niet geaccepteerd. We nemen dan onmiddellijk maatregelen om het pesten te stoppen. We spreken met alle betrokkenen. Elke melding wordt serieus genomen. Ook pesten via sociale media: cyberpesten is onacceptabel. Bij cyberpesten is het wel van belang om te onderscheiden waar de rol van school stopt en de rol van ouder begint.

De school werkt met een erkend anti-pestprogramma: 'No Blame'. Deze aanpak wordt toegepast op het moment dat er een pestprobleem is. Een niet bestraffende en probleemoplossende interventiemethode, waarbij de leerlingen en de groep worden betrokken. Om de veiligheid van de school te waarborgen, vindt er iedere twee jaar een monitoring sociale veiligheid plaats op de school. Deze monitoring wordt gedaan door het HCO (Haagse Centrum voor Onderwijsadvies).

De Vrije School Den Haag heeft een anti-pestcoördinator, de heer Peter Buddenberg, [p.buddenberg@vsdenhaag.nl](mailto:p.buddenberg@vsdenhaag.nl) en twee vertrouwenspersonen: Zülfikar Güler ([z.guler@vsdenhaag.nl](mailto:z.guler@vsdenhaag.nl)) en Alexa van der Velde ([a.van.der.velde@vsdenhaag.nl](mailto:a.van.der.velde@vsdenhaag.nl)).

Het volledige anti-pestprotocol is onderdeel van het veiligheidsplan en te vinden op de [website](#).

Het volledige [anti-pestprotocol](#) is onderdeel van het [veiligheidsplan](#) en te vinden op de [website](#).

### **8.5 Leerlingbemiddeling**

Leerlingen zoeken samen een oplossing voor een conflict met behulp van twee andere leerlingen die optreden als bemiddelaar, nadat ze daarvoor getraind zijn. De bemiddelaars zijn neutraal en de gesprekken zijn vertrouwelijk. Het is voor leerlingen een manier om over hun ruzies te praten zonder dat een volwassene een oordeel velt. De leerlingbemiddelaars doen verslag bij de anti-pestcoördinator. Deze zorgt voor blijvende begeleiding.

### **8.6 Gezondheidsonderzoek**

In de 8ste klas krijgen alle leerlingen thuis een uitnodiging voor een kort onderzoek met de jeugdverpleegkundige. Het onderzoek vindt plaats op school.

### **8.7 Langdurig ziek**

De Vrije School Den Haag heeft met de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en leerplicht afspraken gemaakt over leerlingen die langdurig worden ziekgemeld. De school werkt met een protocol voor langdurig zieke leerlingen waarin de afspraken met de jeugdgezondheidszorg en leerplicht staan opgenomen. Om de belastbaarheid van een leerling te kunnen beoordelen heeft de school het oordeel nodig van de schoolarts. Als ouders de oproep van de schoolarts negeren, is de school genoodzaakt de leerplichtambtenaar hiervan op de hoogte te stellen.

Wanneer een leerling door ziekte en/of ongeval tijdelijk onderwijs moet verzuimen, kunnen de ouders een beroep doen op extra ondersteuning.

### **8.8 School Video Interactie Begeleiding (SVIB)**

De school maakt bij het begeleiden van leerkrachten gebruik van School Video Interactie Begeleiding (SVIB). Het protocol is te vinden op de [website](#) onder [Privacywetgeving](#).

### **8.9 Verzekering**

Door het Marecollege Leiden, Rudolf Steiner College Rotterdam en De Vrije School Den Haag is een Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering en een collectieve doorlopende reis - en ongevallenverzekering afgesloten.

Als u van mening bent dat wij aansprakelijk of nalatig zijn geweest dan kunt u de schade bij ons melden. Wij zijn niet aansprakelijk voor diefstal en zoekraken van eigendommen van leerlingen, zoals jas, fiets, kleding en mobiele telefoons. Dergelijke schade adviseren wij u bij uw eigen verzekering in te dienen.

De ongevallenverzekering is van kracht tijdens de reis naar en van school, verblijf op school, uitstapjes tijdens schoolactiviteiten, stagedagen en schoolreizen.

De reisverzekering geldt wanneer de leerlingen op reis gaan en er minimaal één overnachting is. Er kan een beroep gedaan worden op deze verzekering als de eigen verzekering niet uitkeert.

Ouders zijn aansprakelijk voor de schade die een leerling toebrengt aan medeleerlingen, het schoolgebouw of inventaris.

## 9. Over de school

### 9.1 Resultaten

Voor het rendement per leerjaar zie bijlage I, blz. 33.

#### Slagingspercentage:

	vwo	havo	vmbo-t / mavo
2023	82%	89%	98%
2024	83%	74%	86%
2025	79%	74%	85%

### 9.2 Organisatie, Bevoegd gezag en schoolleiding

De bestuurder van de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland (ZWN) is het 'bevoegd gezag' van de school voor voortgezet onderwijs aan de Waalsdorperweg. Naast deze school vallen nog twee scholen voor voortgezet onderwijs binnen deze stichting: het Rudolf Steiner College te Rotterdam en het Marecollege te Leiden. Ook twee scholen voor primair onderwijs zijn onderdeel van de stichting: de vrijeschool aan de Abbenbroekweg en The International Waldorfschool. Op deze wijze kan op zakelijk en administratief gebied geprofiteerd worden van de samenwerking, terwijl op pedagogisch en inhoudelijk gebied de eigen identiteit kan worden gewaarborgd. Op het moment van publicatie van deze schoolgids wordt de laatste hand gelegd aan een fusie met de 3 basisscholen, die nu nog onderdeel zijn van de stichting Rijnstreek. Het betreft de basisscholen; de Vuurvogel uit Zoetermeer. De Ridderspoor uit Alphen aan den Rijn en Mareland uit Leiden. De verwachting is dat in de loop van schooljaar 2025- 2026 de fusie rond is.

De rector van de Waalsdorperweg staat aan het hoofd van de vestiging en is, binnen het vastgestelde beleid en begroting, verantwoordelijk voor de goede gang van zaken binnen zijn vestiging. Hij legt daarover periodiek verantwoording af aan de bestuurder.

De schoolleiding bestaat uit een rector en een conrector. Zij beheren de gebieden onderwijs, personeel en bedrijfsvoering. Samen met teamleiders regelen zij de dagelijkse gang van zaken. Hier vinden ook beleidsvorming en besluitneming plaats.

### 9.3 Raad van Toezicht

De scholen van ZWN kennen een Raad van Toezicht die toeziet op het functioneren van de bestuurder en de directie. Besluiten van de bestuurder, die een zwaarwegend karakter hebben (bijvoorbeeld het vaststellen van de begroting en de jaarrekening, fusie met andere scholen en beleidsplannen), moeten door deze raad worden goedgekeurd. Eén lid van deze raad is voorgedragen door de medezeggenschapsraad.

Wie deel uitmaakt van de Raad van Toezicht staat in het variabele deel van deze schoolgids.

### 9.4 De teamleider

De school kent drie teams en drie teamleiders:

- MH: klas 7, 8, 9 en 10 mavo
- HV onderbouw: de klassen 7, 8 en 9 havo/vwo
- HV bovenbouw : de klassen 10 havo/vwo, 11, 12 en de examenklassen havo/vwo

De pedagogische verantwoordelijkheid voor zowel de klassen als geheel, als voor de individuele leerling is een zaak van de teams gezamenlijk. De teamleider is verantwoordelijk voor het onderwijstraject van de leerlingen en geeft leiding aan een groep leerkrachten.

### **9.5 Medezeggenschap**

De medezeggenschapsraad (mr) is een formeel orgaan dat overleg voert met de schoolleiders, de bestuurder en de raad van toezicht. Er is één medezeggenschapsraad voor de drie scholen die onder de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland (ZWN) vallen.

In deze medezeggenschapsraad zitten personeelsleden, leerlingen en ouders van de drie scholen, Zij vergaderen volgens een vast rooster op één van de drie scholen in aanwezigheid van de betreffende schoolleider en de bestuurder.

#### **De vestiging medezeggenschapsraad (vmr)**

Op alle drie de vestigingen functioneert de vestigingsmedezeggenschapsraad, afgekort de vmr. In de vmr hebben minimaal vier personeelsleden, twee leerlingen en twee ouders zitting. Met de vmr hopen we de medezeggenschap dichter op de dagelijkse schoolpraktijk af te kunnen stemmen zodat het functioneren van de vmr meer zichtbaar en vooral effectiever wordt. De data van de vergaderingen staan vermeld in de jaarplanner. De vergaderingen zijn in principe openbaar.

Contact vmr en mr via de voorzitter

[Zie onze website.](#)

### **9.6 (Klassen)ouders en klassenouder-overleg**

Ouders zijn onmisbaar voor de school. In elke klas zijn twee of drie ouders klassenouder. De klassenouders worden tijdens de eerste ouderavond van het schooljaar door de ouders van een klas gekozen. De taak van deze klassenouder is een goede band tussen ouders onderling en tussen oudergroep en leerkrachten te bevorderen. De klassenouders assisteren de klassenleerkrachten bij het voorbereiden van ouderavonden en bij het coördineren van de vrijwilligerstaken van ouders.

#### **Klassenouder-overleg Waalsdorperweg (KOOV)**

Het KOOV is een vertegenwoordiging van (contact) ouders van leerlingen waar de school graag een beroep op doet. Het KOOV is ingedeeld in drie groepen die overlappen met de drie teams waarin de school zichzelf heeft georganiseerd. Iedere groep staat onder begeleiding van een teamleider van school. De teamleider stelt, met input van de ouders, de agenda op en leidt de KOOV-vergaderingen. Bij de KOOV-overleggen kunnen veranderingen van beleid ter sprake komen, maar kan ook een veel praktischere insteek gekozen worden. Vanuit iedere groep is een afvaardiging die enkele malen per jaar met de schoolleiding spreekt. Bij de uiteindelijke besluitvorming over veranderingen wordt de vmr om advies gevraagd. In de vmr hebben ook twee ouders zitting die de stem van de ouders vertegenwoordigen.

De school wil graag van ouders horen hoe het op school en in de diverse klassen gaat. Het KOOV fungeert daarom ook als bespreekplatform van door klassenouders ingebrachte knelpunten/problemen of complimenten.

<http://vo.devrijeschooldenhaag.nl/informatie/ouders/medezeggenschap>

### **9.7 Leerlingen en leerlingenraad**

Voor de leerlingenraad kiest elke klas één of twee vertegenwoordigers. Samen vormen deze klassenvertegenwoordigers de leerlingenraad. De Leerlingenraad kiest een voorzitter en een vicevoorzitter. Er wordt vijfmaal per schooljaar vergaderd, begeleid door de leerkrachten uit de vmr. Belangrijke voornemens en beleidswijzigingen komen daar aan de orde zoals het Leerlingenstatuut,

(on)tevredenheid op de schoolonderdelen, punten die uit de klassen naar voren komen, de actualiteit en het jaarlijkse uitje van de Leerlingenraad. De voorzitter en vicevoorzitter zitten in de vestigings- en gezamenlijke medezeggenschapsraad.

## 9.8 Klachtenregeling

Zorgen en klachten kunnen in elke school ontstaan over de meest uiteenlopende zaken. Het is belangrijk dat degene die met een zorg of klacht rondloopt, dit zo snel mogelijk meldt. Hiertoe is deze handleiding opgesteld.

### De procedure

Bij de binnenschoolse procedure is het van belang dat de verschillende stappen worden doorlopen. Het eerste aanspreekpunt is degene die eerst de zorg of klacht te horen krijgt. Indien degene die met de zorg of klacht rondloopt het idee heeft dat de zorg of klacht niet adequaat wordt opgepakt, wordt het volgende aanspreekpunt benaderd.

1. Eerste aanspreekpunt: voor leerlingen de mentor. Voor personeel de direct leidinggevende.
2. Tweede aanspreekpunt. Al naar gelang de aard van de klacht:
  - o voor onderwijszaken: de teamleider,
  - o voor personeelszaken: het verantwoordelijke lid van de schoolleiding,
  - o voor praktische zaken en leerlingzaken: het verantwoordelijke lid van de schoolleiding.
3. Derde aanspreekpunt: de rector/schoolleider.
4. Blijft het probleem onopgelost, dan komt het bij de bestuurder van de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland. Deze gaat na of bij de behandeling van het probleem/de klacht alles is gedaan om een oplossing te vinden.
5. Als ook dit niet tot een oplossing leidt, is er de mogelijkheid om een officiële, schriftelijke klacht in te dienen bij de Geschillencommissie Bijzonder Onderwijs (GCBO). De stichting GCBO is bereikbaar via Postbus 394, 3440 AJ Woerden. T: 070-3871697 , [www.gcbo.nl](http://www.gcbo.nl) of via [info@gcbo.nl](mailto:info@gcbo.nl)

De volledige [Klachtenregeling ZWN](#) voor medewerkers, leerlingen en ouders/verzorgers is te vinden op onze [website](#).

### Vertrouwenspersonen

Binnen onze school hebben we een vertrouwenspersoon die voor zowel leerlingen, ouders als personeel beschikbaar is. Onze vertrouwenspersoon is:

- De heer Zülfikar Güler ([z.guler@vsdenhaag.nl](mailto:z.guler@vsdenhaag.nl))

De vertrouwenspersoon heeft als taak om gesprekken te voeren met leerlingen, ouders en personeelsleden die zich melden. Het kan namelijk zijn dat je rondloopt met een probleem dat je moeilijk bespreekbaar vindt. Misschien wel omdat het een probleem is wat je hebt met medeleerlingen, ouders, leerkracht of mentor. Hierbij kun je denken aan zaken die spelen rondom seksuele intimidatie, agressie en/of geweld, pesten, discriminatie en ander gedrag waardoor jij je niet veilig voelt. De vertrouwenspersoon biedt naast een luisterend oor ook hulp en advies en kan een bijdrage leveren aan het oplossen van het probleem. Een gesprek met de vertrouwenspersoon is altijd vertrouwelijk.

### Externe vertrouwenspersonen

Vertrouwenspersonen fungeren als aanspreekpunt voor alle klachten die te maken hebben met ongewenst gedrag of machtsmisbruik, daarmee hebben zij een spilfunctie als het om sociale veiligheid gaat. Wij bieden medewerkers, leerlingen en ouders de mogelijkheid om een externe vertrouwenspersoon in te schakelen. Wij zijn aangesloten bij het Centrum Vertrouwenspersonen Plus. Jalil Taktak en Barber Roeleveld zijn onze vertrouwenspersonen.

Contactgegevens Jalil: 070-2600032 / [jalil@cvp-plus.nl](mailto:jalil@cvp-plus.nl)  
Contactgegevens Barbel: 070-2600032 / [barbel@cvp-plus.nl](mailto:barbel@cvp-plus.nl)

## 9.10 Functies

### Directie

Rector: Eelke van Dijken (afspraak via Manon Vinkenburg [m.vinkenburg@vsdenhaag.nl](mailto:m.vinkenburg@vsdenhaag.nl))

De rector is verantwoordelijk voor de voortgang en uitvoering van het schoolbeleid en daarmee voor de uitvoering van de dagelijkse leiding van de school.

Onze school valt onder de Stichting Vrijescholen Zuid West Nederland. De stichting kent een bovenschools bestuurder, de heer S. (Sebastiaan) Cooman (afspraak via Anna Italianer [a.italianer@vsdenhaag.nl](mailto:a.italianer@vsdenhaag.nl)).

Hij fungeert als bevoegd gezag en werkgever voor De Vrije School Den Haag (primair en voortgezet onderwijs), The International Waldorf School The Hague, het Marecollege in Leiden en het Rudolf Steiner College in Rotterdam (beiden voortgezet onderwijs).

Het bestuur van ZWN is gevestigd aan de Waalsdorperweg 12, 2597 JB Den Haag, telefoon: 070-3244300. Algemeen Directeur/Bestuurder: Sebastiaan Cooman

### Raad van toezicht

De school kent een raad van toezicht die toeziet op het functioneren van de bestuurder. Besluiten van de bestuurder die een zwaarwegend karakter hebben (bijvoorbeeld het vaststellen van de begroting en de jaarrekening, fusie met andere scholen en beleidsplannen) moeten door de raad van toezicht worden goedgekeurd. De raad van toezicht bestaat uit de volgende personen:

Wouter van Ewijk (voorzitter)	Durk Jan Tabak
Marten de Bruine	Lydia van Deelen
Madeleine Vreeburg	Bernard Jacobs
Ted van Schie	Stephan Valk

### Rectoren/schoolleiders

Den Haag (Vrije School Den Haag - vo)	Eelke van Dijken
Rotterdam (Rudolf Steiner College - vo)	Ariëtte Kasbergen (Interim)
Leiden (Marecollege - vo)	Sander Roodink
Den Haag (Vrije School Den Haag - po)	Marije Erlich
The International Waldorf School The Hague	Rodette van Dunné

### Mr, vmr en klassenouderoverleg (KOOV)

Er is één overkoepelende MR voor de drie scholen die vallen onder de Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland (ZWN). Binnen deze overkoepelende MR zijn de ouders, de leerlingen en het personeel vertegenwoordigd.

De oudergeleding van de vmr is te bereiken via: [vmrouders@vsdenhaag.nl](mailto:vmrouders@vsdenhaag.nl)

Het onderwijsondersteunend personeel (oop) van de vmr is te bereiken via: [vmr-oop@vsdenhaag.nl](mailto:vmr-oop@vsdenhaag.nl)

### vmr

Voorzitter vmr	Marcel Nieuwland via <a href="mailto:m.nieuwland@vsdenhaag.nl">m.nieuwland@vsdenhaag.nl</a>
Voorzitter mr	Daan Horck via <a href="mailto:d.horck@rudolfsteinercollege.nl">d.horck@rudolfsteinercollege.nl</a>

### Overige functies

Rector:	Eelke van Dijken
---------	------------------

Conrector:	Jos Olsthoorn
Coördinator examenbureau:	Stefaan Brakkee
Coördinator leerlingzaken:	Peter Buddenberg
Decanen:	Marcel Johansen (klas 10,11,12 hv) Marie Louise Furnée (mavo)
Roostermaker:	Emanuel Klinkenberg
Dagroosters, vervangingen, organisatie:	Judith Aiss
Stage coordinator:	Judith Aiss
ICT:	Mahinder Ramautar

### **Teamleiders**

HV Onderbouw	Cathrineke De Letter - Lans
MH	Floris van Veen
HV Bovenbouw	Emma Jane van Muijden

### **Zorg**

Coördinator Passend Onderwijs:	Oscar Nijhof
Dyslexie coördinator midden- en bovenbouw:	Hendrien Broens
Schoolmaatschappelijk werker:	Jacqueline Lansdaal

### **Vertrouwenspersoon**

Vertrouwenspersoon:	Zülfikar Güler
---------------------	----------------

### **Onderwijs Ondersteunend Personeel**

Hoofd facilitaire dienst /conciërge	Robert Joris
Conciërge	Yakup Özsoy / Rafael Sanchez
Hoofd administratie	Manon Vinkenburg
Managementassistent rector:	Manon Vinkenburg
Leerlingenadministratie:	Birgit Oosting – vd Weijer
Medewerker boekenfonds	Fanny Caminada
Medewerker examenbureau	Soesahn Kartono
Mediathecaris:	Willemijn van der Sloot
Communicatie:	Rhiana Morris
Personeelsfunctionaris	Judith Aiss
Medewerker personeelsadministratie	Fanny Caminada
Kantinebeheerder:	Food & Facility
Administratief medewerker, receptioniste:	Eveline van Dusseldorp/ Annemarie Degenaar/ Daryl Vermeulen/ Bettina Abraham
Technisch onderwijsassistent (Toa):	Franziska Delnaaij

### **Bestuursbureau Stichting Vrijescholen Zuidwest Nederland**

Hoofd financiën:	Jolanda Buis
Financieel administratief medewerker:	Nelleke Hagoort
	Stéfanie de Gilde
Financieel medewerker	Jacobien Dijkxhoorn
Medewerker ouderbijdrage:	Wanda Smit
Salaris-/personeelsfunctionaris:	Maurice Reulink
Managementassistent/ secretaris:	Anna Italianer

## **9.11 Contactgegevens**

[Contactgegevens](#) zijn te vinden op onze website.

## BIJLAGEN I: lestabellen en rendement per leerjaar

### Rendement per leerjaar:

Doorstroom - Cohortrendement - Cohortrendement - Actueel

Schooljaar 2024/2025  
Vestiging De Vrije School Den Haag

Niveau	Leerjaar	Rendement	Doublures	Niveaoverschil	Leerlingen	Tussentijds ingestroomd
VMBO (g)t	3	71%	26%	-11%	35	13
	4	76%	22%	0%	50	15
VMBO (g)t / HAVO	1	100%	0%	+42%	36	0
	2	93%	7%	+58%	55	4
HAVO	4	71%	22%	+28%	69	8
	5	57%	40%	+55%	42	5
HAVO / VWO	1	98%	2%	+34%	50	0
	2	97%	3%	+39%	76	4
	3	89%	11%	+57%	53	8
VWO	4	95%	5%	+52%	21	6
	5	90%	10%	+52%	29	6
	6	71%	29%	+61%	31	5
Totaal		84%	14%	+38%	547	74

Bron: Cum laude

### Lessentabellen 2025 - 2026

#### De lestabel

Hieronder staat per leerjaar de lessentabel. De lessentabel bestaat uit drie onderdelen.

Het bovenste deel benoemt de vakken waarin periode gegeven wordt in het betreffende leerjaar. Indien er een kruisje staat, dan wordt die periode in de betreffende klas gegeven. Voor de meeste klassen geldt dat er iedere ochtend periodeles is. Het kan echter voorkomen dat een periode vier dagen in plaats van vijf dagen gegeven wordt, bijvoorbeeld omdat een leerkracht een vaste vrije dag heeft. Voor examenklassen geldt dat zij een ochtend lichamelijke opvoeding hebben, waardoor zij vier periodedagen hebben.

In het midden staat de tabel voor de wekelijkse vaklessen. Bij leerjaren met keuzevakken of afwisselend aangeboden vakken kan het aantal wekelijkse lessen per leerling verschillen. De betreffende vakken zijn cursief weergegeven als het roulerende vakken of keuzevakken zijn.

Het onderste deel van de tabel geeft aan welke roulerende en vaste kunst en overige vaklessen worden aangeboden, met vermelding van een wekelijks totaal.

#### Onderwijstijd

De wettelijke onderwijstijd is gebaseerd op 1000 klokuren op jaarbasis, in een volledig schooljaar. De scholen kunnen dit zelf over het curriculum verdelen (bij een eindexamenjaar omgerekend naar werkelijke schoolweken). Globaal komt dit neer op 32,5 lesuur per week. In deze lestabel loopt het aantal op van 32 lessen in de eerste twee leerjaren, naar 34 tot 36 lessen per week in de hogere leerjaren. Daarmee voldoet de lestabel aan de minimum onderwijstijd

**Lessentabel m/h 7 en 8 en h/v 7, 8 en 9**

vak	mavo/havo		havo/vwo, vwo		
	klas 7	klas 8	klas 7	klas 8	klas 9
Nederlands	3	3	3	3	3
Engels	2	2	2	2	3
Duits	2	2	2	2	2
Frans	2	2	2	2	2
Wiskunde / rekenen	3	3	3	3	2
VWO+			0,75 (7.1)	0,75 (8.1)	
Natuur- en scheikunde		0,75			2 + 1
Geschiedenis		0,75			
Economie		0,75			1,5
filosofie					1
Kunst algemeen					1
Levensbeschouwing / burgerschap	1	1	1	1	1
Lichamelijke opvoeding	2	2	2	2	2
Kunst beeldend	3	3	3	3	3
Euritmie	2	2	2	2	1
Koorzang	1	1	1	1	1
Muziek	1	1	1	1	1
Mentoruur	1	1	1	1	1

**periodetabel m/h 7 en 8 en h/v 7, 8 en 9**

	mavo/havo		havo/vwo		
	klas 7	klas 8	klas 7	klas 8	klas 9
1	Nederlands 1	Nederlands 1	1	Nederlands 1	Nederlands 1
2	Nederlands 2	Nederlands 2	2	Nederlands 2	Nederlands 2
3	Geschiedenis 1	Geschiedenis 1	3	Geschiedenis 1	Geschiedenis 1
4	Geschiedenis 2	Geschiedenis 2	4	Geschiedenis 2	Geschiedenis 2
5	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	5	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde
6	Wiskunde 1	Economie	6	Wiskunde 1	Economie
7	Wiskunde 2	Filosofie	7	Wiskunde 2	Maatschappijleer
8	Scheikunde	Wiskunde 1	8	Scheikunde	Wiskunde 1
9	Natuurkunde	Wiskunde 2	9	Natuurkunde	Wiskunde 2
10	Sterrenkunde	Scheikunde	10	Sterrenkunde	Scheikunde
11	Biologie	Natuurkunde	11	Biologie	Natuurkunde
12	Algemeen 1	Biologie	12	Algemeen 1	Biologie
13	Algemeen 2	Toneel	13	Algemeen 2	Kunstgeschiedenis

Lessentabel VWO 10, 11, 12	VERPLICHT			P R O F I E L											
				N&T			N&G			E&M			C&M		
	Klas			Klas			Klas			Klas			Klas		
	10	11	12	10	11	12	10	11	12	10	11	12	10	11	12
Nederlands	2	2	3												
Engels	2	2	3												
Duits	2,5	2	3												
Frans	2,5	2	3												
Aardrijkskunde							2	2	3	2	2	3	2	2	3
Geschiedenis										2	2	3	2	2	3
Economie										2,5	2	3			
Wiskunde A							3	3	3	3	3	3	3	3	3 <sup>^</sup>
Wiskunde B				3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Wiskunde C															3 <sup>^</sup>
Natuurkunde				2,5	3	3	2,5	3	3						
Scheikunde				2,5	2	3	2,5	2	3						
Biologie				2	2	3	2	2	3						
Filosofie				2	2	3		2	3		2	3	2	2	3
Levensbeschouwing / burgerschap	1	1													
Kunst beeldend	2	2													2
Kunst algemeen					1	2		1	2		1	2		1	2
Kunst drama														1	1
Euritmie	1	1													
Koorzang	1	1	1												
Muziek	1	1													
Lichamelijke opvoeding	2	2	2												
Mentoruur	1	1	1												

periodetabel VWO 10, 11, 12				
Voor iedereen			Profiel	
	klas 10	klas 11		klas 12
1	Nederlands 1	Nederlands 1	N&T	Scheikunde
2	Nederlands 2	Nederlands 2		KUA
3	Geschiedenis	Geschiedenis		Filosofie
4	Aardrijkskunde	Aardrijkskunde	N&G	Scheikunde
5	Wiskunde 1	Wiskunde 1		KUA
6	Wiskunde 2	Wiskunde 2		Filosofie
7	Scheikunde	Scheikunde	E&M	Geschiedenis
8	Biologie	Biologie		KUA
9	Kunstgeschiedenis	Kunstgeschiedenis		Filosofie
10	Maatschappijleer	Maatschappijleer	C&M	Geschiedenis
11	Natuurkunde	Natuurkunde		KUA

= afhankelijk van keuze

Lessentabel HAVO 10, 11	VER-PLICHT		P R O F I E L							
			N&T		N&G		E&M		C&M	
	Klas		Klas		Klas		Klas		Klas	
	10	11	10	11	10	11	10	11	10	11
Nederlands	2	3								
Engels	2	3								
Duits			2,5	3	2,5	3	2,5	3	2,5	3
Frans			2,5	3	2,5	3	2,5	3	2,5	3
Aardrijkskunde					2	3	2	3	2	3
Geschiedenis							2,5	3	2,5	3
Economie							2,5	3		
Wiskunde A					3	3	3	3	3	3
Wiskunde B			3	3	3	3				
Rekenen									1	
Natuurkunde			2,5	3	2,5	3				
Scheikunde			2,5	3	2,5	3				
Biologie			2,5	3	2,5	3				
Kunst beeldend	2			1,3		1,3		1,3		1,3
Kunst algemeen			2	2	2	2	2	2	2	2
Kunst drama	0,5								2	2
Levensbeschouwing	1									
Euritmie	1									
Koorzang	1	1								
Lichamelijke opvoeding	2	2								
mentoruur	1	1								

periodetabel HAVO 10, 11			
Voor iedereen			Profiel
	klas 10	klas 11	klas 11
1	Nederlands 1	Nederlands 1	
2	Nederlands 2	Nederlands 2	
3	Geschiedenis	Maatschappijleer	
4	Aardrijkskunde	Meetkunde (CKV)	
5	Wiskunde 1		Wiskunde A
6	Wiskunde 2		Wiskunde B

7	Scheikunde	
8	Biologie	
9	Kunstgeschiedenis	
10	Maatschappijleer	
11	Natuurkunde	
12	Toneel	

E&M	Wiskunde A
C&M	Wiskunde A
	Performance

Lessentabel MAVO 9, 10	VER-PLICHT		P R O F I E L					
	Klas		Techniek		Economie		Zorg en welzijn	
	9	10	9	10	9	10	9	10
	Nederlands	2	3					
Engels	3	3						
Duits	2	3						
Frans	2	3						
Geschiedenis					2	3	2	3
Economie					2	3		
Wiskunde			2 / 3	3	2 / 3	3	2 / 3	3
Natuur- scheikunde			2	3				
Biologie			2	3			2	3
Levensbeschouwing	1							
Kunst beeldend	2	2						
Kunst algemeen	2	2						
Euritmie	1							
Koorzang	1							
Muziek	1							
Lichamelijke opvoeding	2	2						
Mentoruur	1	1						

periodetabel MAVO 9 en 10		
Voor iedereen		
	klas 9	klas 10
1	Nederlands 1	Nederlands 1
2	Nederlands 2	Maatschappijleer
3	Geschiedenis 1	Geschiedenis
4	Geschiedenis 2	Aardrijkskunde
5	Aardrijkskunde	Biologie
6	Economie	Wiskunde
7	Wiskunde 1	
8	Wiskunde 2	

9	Scheikunde	
10	Natuurkunde	
11	Biologie	
12	Kunstgeschiedenis	
13	Maatschappijleer	

**Uitleg:**

	carroussel gedurende de eerste 3 kwartalen, 4e kwartaal keuze	
	1e kwartaal: nask	4e kwartaal: verdieping
	2e-3e kwartaal: keuze	

^ Twee uur wiskunde A en wiskunde C samen geroosterd; 1 uur elk apart

Een van deze vakken moet worden gekozen

Een van deze vakken moet worden gekozen

# **Schoolondersteuningsprofiel (SOP)**

## Inhoudsopgave

- 1 Inleiding
- 2 Onze school & passend onderwijs
  - 2.1 Algemene gegevens
  - 2.2 Visie
  - 2.3 Onderwijs en ondersteuning
- 3 Ondersteuningsmogelijkheden van onze school
  - 3.1 Specialisten
  - 3.2 Voorzieningen
  - 3.3 Onderwijsaanbod
  - 3.4 Fysieke ruimten
  - 3.5 Protocollen
  - 3.6 Leerkrachtvaardigheden
- 4 Organisatie van de ondersteuning
  - 4.1 Ondersteuningsroute binnen de school
  - 4.2 Samenwerking met kern- en ketenpartners
  - 4.3
  - 4.4

## 5 Bijlage

# 1. Inleiding



## Passend onderwijs

Alle kinderen verdienen een passende plek in het onderwijs. Zij hebben recht op onderwijs dat hen uitdaagt en rekening houdt met hun behoeften. Kinderen gaan, als het kan, naar het regulier onderwijs. Soms is er speciaal onderwijs nodig voor leerlingen die dáár het best op hun plek zijn. Zo worden ze zo goed mogelijk voorbereid op een vervolgopleiding en op een plek in de samenleving.

Voor leerlingen die dat nodig hebben, werkt de school samen met organisaties die in en rond de thuissituatie jeugdhulp bieden.



## Inhoud van dit document

Deze rapportage beschrijft de visie op ondersteuning van de school, de ondersteuningsmogelijkheden die de school biedt om passend onderwijs te verzorgen en de ontwikkeldoelen die de school zichzelf stelt. Daarmee heeft dit document ook een functie voor het samenwerkingsverband, en voor ouders.



## Rol samenwerkingsverband en school

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen een passende plek krijgen, hebben scholen regionale samenwerkingsverbanden gevormd. In deze samenwerkingsverbanden werken het regulier en het speciaal onderwijs samen. De scholen in het samenwerkingsverband maken afspraken over onder andere de begeleiding en ondersteuning die alle scholen in de regio kunnen bieden en over welke leerlingen een plek kunnen krijgen in het speciaal onderwijs. Ook maakt het samenwerkingsverband afspraken met de gemeenten in de regio over de inzet en afstemming met jeugdhulpverlening.

Ouders melden hun kind aan bij de school van hun keuze en de school kijkt welke ondersteuning het kind nodig heeft en wat de mogelijkheden van de school zijn. Deze rapportage kan ouders een handvat bieden in de keuze van een school doordat het een beeld geeft van de ondersteuning die de school aan hun kind zou kunnen bieden. Of de school voor hun kind de juiste plek is zal altijd uit een individueel gesprek over de behoeften van het kind blijken. Dit hangt namelijk niet alleen af van de aanwezige ondersteuning, maar ook van de specifieke capaciteiten en de ondersteuningsbehoeften van het kind.



## Totstandkoming van dit document

Dit document is tot stand gekomen op basis van een online vragenlijst. De school heeft geformuleerd welke ondersteuning mogelijk is, vanuit welke visie en met welke doelen.

## 2. Onze school & passend onderwijs

### 2.1 Algemene gegevens

Gegeven	Antwoord
Invuldatum	september 2024
Naam van onze school	De Vrije School
Onderwijstype	Voortgezet onderwijs (VO)
Naam van ons schoolbestuur	Stichting Vrijescholen ZW Nederland
Naam samenwerkingsverband	SWV Zuid Holland West
Onderwijsniveaus onderbouw	HAVO HAVO / VWO MAVO MAVO / HAVO VMBO TL VMBO TL / HAVO VWO VWO - Atheneum
Onderwijsniveaus bovenbouw	HAVO HAVO / VWO Leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) MAVO MAVO / HAVO VMBO TL VMBO TL / HAVO VWO VWO - Atheneum
Leerjaren	Bovenbouw Onderbouw

## 2.2 Visie

### Ons onderwijsconcept

#### Vrije school

#### Toelichting op onderwijsconcept

Het vrijeschoolonderwijs is geworteld in de antroposofie. De inzichten die de Oostenrijkse filosoof en natuurkundige Rudolf Steiner meer dan 100 jaar geleden deelde met de vele mensen die bijdroegen aan de eerste vrijeschool in Stuttgart. Belangrijk daarbij was ook de heer Emile Molt - directeur van de Waldorf-Astoria sigarettenfabriek - die behoorlijk onderwijs wenste voor de kinderen van zijn werknemers. De eerste 'vrijeschool', die in 1919 in Stuttgart is gestart, droeg dan ook de naam 'Freie Waldorfschule'.

De onderliggende mens- en wereldbeelden wortelen dus in die tijd, vlak na de Eerste Wereldoorlog. In de pedagogie lag de hoop dat de jongere mensen, op konden groeien tot mensen die in staat waren tot het vormen van een zelfstandig oordeel. En dat zij op konden groeien tot bewust en verantwoordelijk handelende volwassenen. Volwassen mensen die met respect voor zichzelf, de ander en de wereld de eigen ontwikkeling ter hand kunnen en willen nemen. In verantwoordelijkheid en in vrijheid.

Het onderwijs zou niet alleen moeten worden ingegeven door economische en politieke motieven. Het mag er niet uitsluitend om gaan om jongeren klaar te stomen om in het economisch leven te passen en de politieke ideeën van de bestaande machthebbers te reproduceren. Daarom moet het onderwijs 'vrij' zijn: niet gedicteerd vanuit economische en politieke belangen. Het 'vrije' in vrijeschoolonderwijs verwijst dus naar de behoefte onderwijs zonder al te grote beïnvloeding van uit de overheid en het bedrijfsleven vorm te geven. Zodat de mens zich in en tot vrijheid kan ontwikkelen.

Antroposofie is geen geloof, geen religie waarin vaststaande waarheden worden gereproduceerd. Het vrijeschoolonderwijs heeft zich dan ook in de loop van de eeuw verder ontwikkeld en aangepast aan tijd en omgeving. Goede kwalificatie is ook van belang en goede examenresultaten dus ook. Kennis en vaardigheden in de hedendaagse digitale wereld zijn ook integraal onderdeel van het vrijeschoolonderwijs.

Binnen de vrijeschool wordt de mens beschouwd als een 'drieledig wezen', bestaande uit lichaam, ziel en geest. Een fysiek lichaam dat gebonden is aan de natuur en de natuurwetten. Een bewustzijn dat verbonden is aan de lichamelijkeheid, maar geen fysiek domein lijkt te hebben. En een geest als het vermogen de wereld buiten tijd en ruimte voor te kunnen stellen.

De mens is gebonden aan de natuur en haar wetmatigheden, maar is hierdoor niet volledig gedetermineerd. Niet alles wat we doen is 'natuurnoodzakelijk'. In de vrijeschool en de antroposofie hechten we sterk aan de mogelijkheid van de vrijheid. Het vrijheidsgebied is wellicht klein en de vrijheid moet ook bevochten worden door de ontwikkeling van bewustzijn in het eigen denken, voelen en willen. Maar er is dus vrijheid en daardoor ook verantwoordelijkheid. Voor je eigen ontwikkeling en voor je handelen dat altijd gevolgen heeft voor anderen en voor de wereld.

In elke mens is een bron van iets nieuws aanwezig. Iets dat niet uit de erfelijkheid en de evolutie voortvloeit. Op de vrijeschool willen we ruimte bieden om deze vermogens en krachten tot ontwikkeling te laten komen. Daarom worden veel vakken gegeven waar andere dan cognitieve kwaliteiten aangesproken worden. Daarom is er veel ruimte in het onderwijs voor verwondering en

voor het stellen van vragen. Onderwijs is niet vertellen hoe de wereld in elkaar zit en de antwoorden die anderen hebben gevonden reproduceren. Onderwijs is een vuur ontsteken en geen vat vullen.

De vrijeschool heeft als uitgangspunt: onderwijzen is ook opvoeden. Onderwijs gaat verder dan alleen goed leren lezen of rekenen. Onderwijs staat ook in dienst van de persoonlijkheidsvorming, zowel individueel als in relatie tot de sociale gemeenschap. De vrijeschool wil in het leven van een kind van betekenis zijn.

Vrijeschoolonderwijs vraagt om situaties waarin leraren en leerlingen het beste dat ze in huis hebben laten zien, zich door elkaar laten uitdagen en elkaar inspireren. Zodat kinderen uitgroeien tot mensen die zelf betekenis en richting aan hun leven geven. Die hun eigen plek weten te vinden in de huidige, snel veranderende samenleving.

De vrijescholen nemen de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen en medewerkers als richtsnoer. Het doel is dat elke leerling zich persoonlijk gekend en gezien voelt, en dat elk lid van het schoolteam zich vrij voelt om naar eigen voortschrijdend inzicht en ervaring invulling te geven aan de tien landelijke uitgangspunten over de identiteit van het onderwijs. Opgesteld door de landelijke Vereniging voor vrijescholen.

Onderwijs is meer dan kwalificatie, meer dan alleen leren en klaarstomen voor samenleving. Leerlingen zijn uiteindelijk in staat tot zelfstandig oordelen en bewust handelen. Ze hebben het vermogen en de moed om in vrijheid de eigen ontwikkeling verder ter hand te nemen. Hebben respect voor en nemen verantwoordelijkheid voor zichzelf, de ander en de wereld.

Over De Vrije School Den Haag

De Vrije School Den Haag werd in 1923 gesticht. Het was de eerste vrijeschool buiten Duitsland. De school groeide snel, zodat in 1929 het huidige gebouw aan de Waalsdorperweg kon worden gebouwd. Hierbinnen krijgen momenteel ongeveer 670 leerlingen dagelijks les. Onze leerlingen komen uit de stad en omstreken en van zowel vrije basisscholen als van reguliere (basis)scholen. De Vrije School Den Haag staat open voor mensen van alle achtergronden en gezindten. Iedereen, ongeacht levensovertuiging of religie, is welkom op De Vrije School Den Haag. De school kan leerlingen aannemen met een basisschooladvies: vwo, havo en mavo (vmbo-t). Vrijeschoolonderwijs is door de overheid erkend onderwijs. Ons onderwijs voldoet aan de eisen die de overheid aan goed onderwijs stelt.

### [Onze visie op passend onderwijs](#)

De scholen binnen het SWV Zuid Holland West hebben gezamenlijk afspraken gemaakt over het ondersteuningsaanbod van de scholen. Deze afspraken moeten ertoe leiden dat er voor elke leerling een passende school is, die de noodzakelijke ondersteuning kan bieden.

Bij die ondersteuning wordt een onderscheid gemaakt tussen basis-, extra en diepteondersteuning.

Op de Vrije School ziet dit er als volgt uit:

- Ondersteuningsniveau 0. Mentoraat en onderwijs: standaard aanbod aan iedere leerling
- Ondersteuningsniveau 1. Basisondersteuning: interne ondersteuning die binnen de school wordt aangeboden, veelal in groepsverband.
- Ondersteuningsniveau 2. Breedteondersteuning: interne en externe ondersteuning die zowel binnen als buiten de school kan worden aangeboden.

- Ondersteuningsniveau 3. Diepte ondersteuning: externe ondersteuning dat alleen buiten onze school wordt aangeboden, maar waarnaar de school kan verwijzen.

De coördinatie op het volledige terrein van passend onderwijs ligt bij de coördinator passend onderwijs

### **Mentoraat en Onderwijs**

Een belangrijk deel van ons onderwijsaanbod bestaat uit een goed en eenduidig mentoraat, waarbij de driehoek 'mentor, leerling en ouders' centraal staat. De mentor is vanuit de school het eerste aanspreekpunt.

### **De basisondersteuning**

Een belangrijk onderdeel van de basisondersteuning bestaat, net als bij ondersteuningsniveau 0, uit een goed en eenduidig mentoraat, waarbij de driehoek 'mentor, leerling en ouders' centraal staat. De mentor is vanuit de school het eerste aanspreekpunt. Hij/zij is degene die de leerling het meeste ziet en degene die samen met de leerling, en diens ouders (16-), beoordeelt welke vormen van ondersteuning het meest passend zijn voor de leerling die extra ondersteuning behoeft. De mentor kan hiervoor advies inwinnen bij de teamleider en/of coördinator passend onderwijs.

De mentor kan de leerling daarnaast, wanneer nodig, intern aanmelden voor een stukje extra ondersteuning door de leerling aan te melden voor de basisondersteuning (ondersteuningsniveau 1). De mentor zet deze ondersteuningsvorm zelf in i.o.m. de persoon die de basisondersteuning aanbiedt.

Onderdelen van de basisondersteuning zijn:

- training schoolstress de baas (=faalangstreductie)
- Help examenstress (=hulp bij het voorbereiden op het examen) Let op: dit is geen vakinhoudelijke ondersteuning.
- sociale vaardigheidstraining (SoVa)
- remedial teaching
- dyslexie coördinatie
- dyscalculie coördinatie
- anti-pestprotocol
- leerlingbemiddeling
- leerlingbegeleiding
- inzet time-outkaart
- inzet roosteraanpassing/ aanpassingonderwijstijd (i.c.m. een ontwikkelingsperspectiefplan
- onderzoek vanuit de schoolarts
- studiebegeleiding
- huiswerkbegeleiding
- schoolmaatschappelijk werk
- begeleiding bij hoogbegaafdheid
- begeleiding bij AD(H)D
- inzet vertrouwenspersoon
- inzet gedragskaart

### **De Breedteondersteuning**

Wanneer de basisondersteuning een ontoereikend effect heeft voor de leerling om mee te kunnen komen binnen het onderwijs, en de leerling in diens leerproces nog steeds wordt belemmerd, of wanneer er sprake is van vermoedelijke en/of feitelijk onveiligheid (emotioneel en/of fysiek) van de leerling en/of diens directe omgeving op school, kan de mentor in overleg met de teamleider de leerling aanmelden bij de coördinator passend onderwijs voor de inzet van breedteondersteuning.

De breedteondersteuning bestaat uit een intern inzetbaar gedeelte (zie ook ondersteuningsaanbod bij ondersteuningsniveau 1) en een extern inzetbaar gedeelte:

De inzet van breedteondersteuning extern bestaat uit:

- begeleiding/ondersteuning vanuit externe partijen binnen en buiten de school
- begeleiding/ondersteuning door de gezinscoach (VO)jeugdteam, CJG.
- begeleiding/ondersteuning door de schoolarts/schoolverpleegkundige, CJG
- begeleiding/ondersteuning door de leerplichtambtenaar

### **De Diepteondersteuning**

Wanneer ook de inzet van de breedteondersteuning ontoereikend blijkt om een leerling te ondersteunen in het onderwijsproces, en bij het behalen van een diploma, is mogelijk diepteondersteuning nodig. Hieronder vallen o.a.:

- tijdelijke onderwijsvoorzieningen waarbij vaak de zorg centraal staat
- het voortgezet speciaal onderwijs (VSO)
- onderwijs vanuit de geestelijke gezondheidszorg (GGZ)

Deze vormen van intensieve ondersteuning worden op de Vrije School Den Haag niet geboden. Indien diepte ondersteuning nodig is kan de coördinator passend onderwijs, in samenspraak met betrokken partijen, hiernaar verwijzen. Leerlingen die hiervoor in aanmerking komen worden altijd besproken in het jeugdhulp en school overleg (JES). Ouders van de leerling dienen toestemming te verlenen voor de bespreking van een leerling in het JES. Dit omdat externe partijen, zoals de schoolarts, de leerplichtambtenaar en de schoolondersteuner vanuit het samenwerkingsverband, bij deze overleggen aansluiten.

## 2.3 Onderwijs en ondersteuning

### Sterke punten in onze ondersteuning

- Passend Onderwijs aan leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte
- Vanuit de docenten is zicht op de individuele leerling
- Binnen de school is een sociaal betrokken docententeam actief die werken vanuit passie en een gedeelde visie
- Docenten werken vanuit het antroposofische gedachtengoed
- Periode onderwijs stelt de docenten in staat hun eigen methode te ontwikkelen en met de leerlingen meer de verdieping op te zoeken op specifieke vakgebieden

### Grenzen aan onze ondersteuning

#### **Cognitieve ontwikkeling:**

- Leerlingen met een ernstig disharmonisch intelligentieprofiel
- Leerlingen met een ernstige verstandelijke beperking
- Leerlingen met ernstige geheugenproblemen
- Leren Leerlingen met ernstige leerachterstanden
- Leerlingen met leerachterstanden doordat ze nieuw in Nederland zijn (ISK-leerlingen)

#### **Gedrag**

- Leerlingen die die geen grenzen kennen
- Leerlingen die geen autoriteit erkennen
- Leerlingen die de veiligheid aantasten
- Leerlingen die zeer ernstig storend gedrag in het onderwijsleerproces vertonen
- Leerlingen die zeer ernstige spijbelproblematiek hebben, weigeren om naar school te gaan
- Leerlingen met een combinatie van leer – en gedragsproblemen

#### **Sociaal-emotionele ontwikkeling:**

- Leerlingen die geen contact kunnen leggen
- Leerlingen die ernstig autistisch zijn
- Leerlingen die zich ernstig agressief gedraagt t.o.v. docenten en/of medeleerlingen
- Leerlingen die seksueel overschrijdend gedrag vertonen
- Leerlingen die niet kunnen functioneren binnen groter groepsverband
- Leerlingen met een ernstige verslavingsproblematiek

#### **Lichamelijke situatie:**

- Leerlingen die doof zijn
- Leerlingen die blind zijn
- Leerlingen die niet in staat zijn tot eigen lichamelijke verzorging
- Leerlingen die volledig rolstoelafhankelijk zijn

## Onze ambities en ontwikkeldoelen voor de ondersteuning

Onze school heeft de ambitie om zich te ontwikkelen naar inclusiever onderwijs.

Het doel is dat meer ondersteuning wordt aangeboden aan leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte vanuit de basisondersteuning.

Hierdoor hoeft de school uiteindelijk een minder groot beroep te doen op externe professionals vanuit de breedte ondersteuning.

Dit heeft een aantal voordelen:

- de ondersteuning is dichtbij en snel inzetbaar,
- de ondersteuning kan hierdoor ook preventief ingezet worden,
- de ondersteuners zijn bekend met de onderwijsvorm en visie van het Vrije School onderwijs en de Vrije School pedagogiek,
- de ondersteuners zijn bekend met de populatie, dynamiek en organisatie van de school, waardoor zij nauwer aan kunnen sluiten op de ondersteuningsbehoefte van de leerling en het onderwijs.

Daarnaast heeft de school zich tot doel gesteld op een aantal specifieke gebieden meer te willen specialiseren, zoals:

- passend onderwijs bieden aan leerlingen met een (lichte) vorm van autisme
- passend onderwijs bieden aan leerlingen die meer- of hoogbegaafd zijn
- passend onderwijs bieden aan leerlingen met een concentratieproblematiek (ADD/ADHD)

Het doel hiervan is om ook deze leerlingen binnen regulier onderwijs voldoende te kunnen bedienen.

Om deze doelen te kunnen bereiken heeft de school intern mensen aangesteld op specifieke aandachtsgebieden, zoals:

- de remedial teacher op het gebied van leren en didactiek,
- de hoogbegaafdheidscoördinator op het gebied van hoogbegaafdheid en anders denken
- de AD(H)D coördinator op het gebied van concentratieproblemen en het volgen van onderwijs
- (M.b.t. ASS ontwikkelen wij op dit moment expertise om uiteindelijk ook in te kunnen spelen op de ondersteuningsbehoefte van leerlingen bekend met een lichte vorm van ASS.)

### 3. Ondersteuningsmogelijkheden van onze school

Onze school heeft diverse ondersteuningsmogelijkheden beschikbaar voor onze leerlingen. In paragraaf 3.1 tot en met 3.3 zijn overzichten weergegeven van de aanwezige ondersteuning.

#### Legenda



Op de school aanwezig



Centraal beschikbaar voor de school via het bestuur











Centraal beschikbaar voor de school via samenwerkingsverband of derden

#### 3.1 Specialisten

Binnen ons schoolteam zijn voor verschillende functies (taak)uren toegewezen om ondersteuning aan onze leerlingen te bieden en tegemoet te komen aan hun specifieke onderwijsbehoeften. Deze zijn hieronder weergegeven.








De onderstaande lijst toont de specialisten die ingezet kunnen worden voor leerlingen die hier behoefte aan hebben.

Specialisten	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Aandacht functionaris huiselijk geweld			
Aandacht functionaris radicalisering			
Adviseur passend onderwijs			
Decaan / loopbaanbegeleider			
Docent-coach leerlingen met (kenmerken van) hoogbegaafdheid			
Docent-coach passend onderwijs			
Docent-coach structuur internaliserend			
Docent-coach voor leerlingen met LZ/LG-problematiek			
Expert op het gebied van LZ/LG			
Expert op het gebied van minder- en laagbegaafdheid			
Expert op het gebied van psychische- en gedragsproblematiek			
Gedragspecialist			
Leerlingbegeleider			
NT2-docent			

Ondersteuningscoördinator			
Persoonlijk begeleider			
Reken-/wiskunde-specialist			
Taal-/leesspecialist			
Trainer faalangstreductie			
Trainer sociale vaardigheden			
Vertrouwenspersoon			
Verzuimcoördinator			











### 3.2 Voorzieningen

De onderstaande lijst toont de voorzieningen die beschikbaar zijn voor leerlingen die hier behoefte aan hebben. Deze voorzieningen zijn veelal gericht op groepen leerlingen met een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte.

Voorziening	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Begeleiding in kleine groepjes			
Bovenschoolse voorziening (OPDC / rebound)			
Huiswerkbegeleiding			
Huiswerkklas			
Trajecten op maat klas / Onderwijzorggroep			
Versterkt mentoraat			
Zomerschool/ Lenteschool			

### 3.3 Onderwijsaanbod

De onderstaande lijst toont het onderwijsaanbod dat beschikbaar is voor leerlingen die hier behoefte aan hebben. Het onderwijsaanbod betreft hier een methodiek en/of aanpak die is geïntegreerd in het onderwijsprogramma en de leerlijnen van de school, of geïntegreerd kan worden na constatering van een ondersteuningsbehoefte van een leerling.

Onderwijsaanbod	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Aanbod (ernstige) rekenproblematiek			
Aanbod extra uitdaging			
Aanbod lees- en spellingzwakte en dyslexie			
Aanbod studievaardigheden, plannen/organiseren of leren leren			
Aanbod versterken sociaal-emotionele ontwikkeling en welzijn			
Aanbod versterken sociale vaardigheden en de weerbaarheid			
Preventief signaleren op leerontwikkeling			
Preventief signaleren op sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag			
Vakgerichte ondersteuning			
Vakspecifieke examentraining			

### 3.4 Fysieke ruimten

Verder zijn onderstaande fysieke ruimten binnen onze school aanwezig om aan specifieke ondersteuningsbehoefte tegemoet te komen. Het gaat ook om de aanpassingen in onze school die fysieke toegankelijkheid en daarmee deelname aan het onderwijs voor leerlingen met een fysieke beperking mogelijk maken.

#### Fysieke ruimten

Ruimte met specifiek functies voor bewegings- en leerbehoeften of SOVA

Ruimte voor een time-out

Prikkelarme werkplek of stilteruimte

Ruimte met individuele werkplekken

Ruimte voor één op één begeleiding

Behandelingsruimte

Ontspanningsruimte

#### Anders, namelijk ...

Praktijklokalen/-voorzieningen keuken

### 3.5 Protocollen

De onderstaande lijst toont de protocollen die we binnen onze school gebruiken. Het betreft handelingsrichtlijnen waarmee onze school voorbereid is om snel te kunnen handelen in voorkomende gevallen.

Protocol	Status
Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	Actief toegepast
Protocol anti-pestten	Actief toegepast
Protocol dyscalculie	Actief toegepast
Protocol dyslexie	Actief toegepast
Protocol gedrag / sociale veiligheid	Actief toegepast
Protocol medisch handelen	Actief toegepast
Protocol meer- en hoogbegaafdheid	Actief toegepast
Protocol schorsen en verwijderen	Actief toegepast
Protocol voorkomen schoolverzuim en thuiszitters	Actief toegepast

### 3.6 Leerkrachtvaardigheden

De onderstaande lijst toont de leerkrachtvaardigheden op onze school. Het betreft een zelfoordeel van de school op de indicatoren voor handelingsgericht werken (HGW). Handelingsgericht werken is een methodische aanpak voor het bepalen en organiseren van de ondersteuning die een leerling nodig heeft. De mate waarin een school handelingsgericht werken realiseert, bepaalt mede in hoeverre de school passend onderwijs aan een leerling kan bieden.

De percentages in de eerste tabel zijn een optelling van de scores op de individuele indicatoren. In de tweede tabel zijn de scores per indicator weergegeven.

#### Legenda vaardigheden

#	Aantal indicatoren
N	Nog niet ontwikkeld
I	In ontwikkeling
O	Ontwikkeld
V	Ver ontwikkeld

Leerkrachtvaardigheden	#	N	I	O	V
Handelingsgericht werken	14	0%	0%	86%	14%

Indicator HGW	Score
Onze leraren kunnen reflecties inzichtelijk maken met een door de school gekozen instrumentarium.	Ontwikkeld
Onze onderwijs- en begeleidingsstructuur is voor iedereen duidelijk. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, waar, hoe en wanneer.	Ontwikkeld
Onze leraren doen actief aan collectieve reflectie op de keuzes en het eigen handelen en dat van collega's.	Ontwikkeld
Onze leraren werken planmatig en cyclisch aan de leer- en ontwikkeldoelen voor de groep, subgroepjes en mogelijk individuele leerlingen.	Ontwikkeld
Onze leraren gaan in hun houding en gedrag nadrukkelijk uit van wat wel kan (ondanks belemmeringen).	Ontwikkeld
Onze leraren creëren eigenaarschap van het leerproces bij hun leerlingen.	Ontwikkeld
Onze leraren reflecteren op het eigen handelen en het effect daarvan op het gedrag van leerlingen, ouders, collega's.	Ontwikkeld
Onze leraren evalueren systematisch en periodiek hun leer- en ontwikkeldoelen en stellen deze indien nodig bij.	Ontwikkeld
Onze leraren reflecteren op de samenhang tussen leerling, leraar, groep en stof om de onderwijsbehoeften te begrijpen en daarop af te stemmen.	Ontwikkeld
Onze leraren verkennen en benoemen concreet de onderwijsbehoeften van leerlingen (o.a. door observatie, gesprekken en het analyseren van toetsen).	Ontwikkeld

Onze leraren maken (eigen) keuzes in aanbod en aanpak om passend te arrangeren op onderwijsbehoeften.	Ontwikkeld
Onze leraren geven vorm aan het onderwijs op basis van SMART-doelen op korte en langere termijn (in plaats van een vastgestelde methodiek).	Ontwikkeld
Onze leraren werken samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundige en partner bij de analyse en het bedenken en uitvoeren van de aanpak.	Ver ontwikkeld
Onze leraren zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben.	Ver ontwikkeld

## 4.

# 5. Organisatie van de ondersteuning

Om de gewenste ondersteuning te bieden aan onze leerlingen kennen we een ondersteuningsroute binnen onze school en werken we samen met externe organisaties.

## 5.1 Ondersteuningsroute binnen de school

### Inrichting ondersteuningsroute

**De ondersteuningsroute op de Vrije School ziet dit er als volgt uit:**

- Ondersteuningsniveau 0. Mentoraat en onderwijs: standaard aanbod aan iedere leerling
- Ondersteuningsniveau 1. Basisondersteuning: interne ondersteuning die binnen de school wordt aangeboden, veelal in groepsverband.
- Ondersteuningsniveau 2. Breedteondersteuning: interne en externe ondersteuning die zowel binnen als buiten de school kan worden aangeboden.
- Ondersteuningsniveau 3. Diepte ondersteuning: externe ondersteuning dat alleen buiten onze school wordt aangeboden, maar waarnaar de school kan verwijzen.

De coördinatie op het volledige terrein van passend onderwijs ligt bij de coördinator passend onderwijs

### **Routeboek verzuim en thuiszitters:**

Binnen de school hanteren wij het routeboek verzuim en thuiszitters m.b.t. verzuim en preventie van verzuim. Leerlingen die uitvallen van onderwijs, of dreigen uit te vallen van onderwijs, worden besproken in het JES overleg (Jeugdhulp en School). Bij dit overleg zijn o.a. externe partijen aanwezig zoals de leerplichtambtenaar, de schoolverpleegkundige en de schoolondersteuner vanuit het samenwerkingsverband. Vanuit het JES kunnen ondersteuningsbesluiten worden genomen die erop gericht zijn de leerlingen binnen onderwijs te houden of die erop gericht zijn de juiste ondersteuning voor een leerling zo snel mogelijk te realiseren.

### Ondersteuningsteam

Onze school werkt met een ondersteuningsteam. Een ondersteuningsteam is een deskundig team dat bij elkaar komt om leerlingen te bespreken die extra ondersteuning nodig hebben.

Ons ondersteuningsteam bestaat in ieder geval uit de:

- Jeugdhulpprofessional
- Schoolmaatschappelijk werker
- Deskundige van het samenwerkingsverband
- Directie, team- of afdelingsleider
- Leraar / mentor

Ons ondersteuningsteam komt minimaal 8 keer per jaar bij elkaar.

## 5.2 Samenwerking met kern- en ketenpartners

### Onderwijssector

Onderstaande lijst laat zien met welke onderwijssectoren onze school samenwerkt.

## Onderwijssector

Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

Regulier basisonderwijs (bao)

Regulier voortgezet onderwijs (vo)

Voortgezet speciaal onderwijs (vso)

## Keten- / Kernpartner

Onderstaande lijst laat zien met welke partners onze school samenwerkt. Deze partnerorganisaties bieden gespecialiseerde ondersteuning of hulp in en rond de thuissituatie, voor opvoeding, gezondheid of veiligheid. Deze samenwerkingsrelaties bepalen mede in hoeverre de school in staat is om ondersteuning af te stemmen met overige hulp.

## Keten-/kernpartner

Adviseur passend onderwijs / consulent van het SWV

Centrum Jeugd en gezin (CJG)

GGZ / Jeugd-GGZ

Jeugdgezondheidszorg (JGZ incl. schoolarts)

Jeugdhulpverlening

Leerplichtambtenaar

Lokale overheid/gemeente

Schoolmaatschappelijk werk / gezinswerker

## 6. Bijlage

### Overzicht specialisten

In dit hoofdstuk vind je een overzicht van alle specialisten met de bijbehorende definitie die gehanteerd wordt in de vragenlijst van Perspectief op School.

Specialist	Definitie
Beeldcoach en/of video-interactie-begeleider	Een deskundige die is bedoeld om leraargedrag te verbeteren door middel van persoonlijke begeleiding of het bespreken van video opnamen.
Begeleider passend onderwijs	De begeleider passend onderwijs richt zich op het leerproces en de ondersteuningsvragen van leerlingen en leraren.
Dyscalculiespecialist	Een dyscalculiespecialist is een deskundige in het signaleren van dyscalculie bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Dyslexiespecialist	Een dyslexiespecialist is een deskundige in het signaleren van dyslexie bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Fysiek specialist (zoals motorisch remedial teacher)	Een deskundige die extra onderwijshulp verleent in het kader van de bewegingsopvoeding. Zij richten zich op de ontwikkeling van het bewegingsgedrag van het kind.
Gedrag / sociale vaardigheden specialist	Een sova-specialist is een deskundige die helpt in de ontwikkeling van vaardigheden die betrekking hebben op de omgang met anderen. Bij sociale vaardigheden horen onder andere: inzicht hebben in de ander, goed kunnen luisteren, aandacht hebben voor andermans gevoelens en conflicten oplossen.
Jonge kind specialist	Een deskundige die zich heeft gespecialiseerd in de ontwikkeling en behoeften van het jonge kind.
Logopedist	Een logopedist in het onderwijs is een paramedicus die preventie, zorg, training en advies biedt met betrekking tot de primaire mondfuncties (zuigen, slikken en kauwen), het gehoor, de stem, de taal en de spraak.
Meer- en hoogbegaafdheid specialist	Een deskundige in het begeleiden van leerlingen met een aanleg om tot uitzonderlijke prestaties te komen.
Minder- en laagbegaafdheid specialist	Een deskundige die zich bezig houdt met leerlingen die minder dan gemiddeld begaafd zijn.
NT2-specialist	Een specialist op het gebied van Nederlandse taalverwerving voor leerlingen met een anderstalige achtergrond.
Ondersteuningsadviseur / gedragswetenschapper	De ondersteuningsadviseur kenmerkt zich als een gedragswetenschapper met brede kennis van de school, die bijdraagt aan de ontwikkeling van leerlingen met gedragsproblemen. Zij coachen hierin vaak leraren, ambulante begeleiders en anderen. Veelal is dit een psycholoog of orthopedagoog.
Orthopedagoog	De orthopedagoog maakt voor mensen met ontwikkelings, leer- en gedragsproblemen een behandel- en begeleidingsplan dat hun situatie kan verbeteren. Zodoende probeert de orthopedagoog ervoor te zorgen dat zij de hulp krijgen die het beste bij hun karakter en problemen aansluit, met als doel hun ontwikkeling te optimaliseren en hun

	participatiekansen te maximaliseren. Orthopedagogiek is dus een specialisatie in het wetenschappelijk onderwijs.
Psycholoog	Een psycholoog is een professioneel deskundige in de psychologie, de wetenschap die zich bezighoudt met het innerlijk leven (kennen, voelen en streven) en het gedrag van de mens.
Reken-/wiskunde-specialist	Een reken- en wiskundespecialist is een deskundige in het signaleren van reken- en wiskunde problemen bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Taal-/leesspecialist	Een taal- en leesspecialist is een deskundige in het signaleren van taal- en leesproblemen bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Interne begeleiding	Een deskundige die zich bezig houdt met coördinerende, begeleidende en innoverende taken op school.
Leerlingbegeleiding	Een deskundige die leerlingen met problemen bijstaat, adviseert of doorverwijst.
Remedial teaching	Een deskundige die hulp verleent aan leerlingen met leerproblemen of gedragsstoornissen (zoals faalangst).
Zorgcoördinatie	Een deskundige die zich bezig houdt met coördinerende, begeleidende en innoverende taken op school.